

**VÁCDUKAI BRUNSZVIK TERÉZ
ÓVODA-MINI BÖLCSŐDE**

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

*„ A gyermek fejlődése szempontjából
döntő fontosságú, hogy érezze
nemcsak szeretik, hanem
olyannak szeretik amilyen. „*

(Hermann Alice)

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tartalom

1. Bevezető	6. o.
Óvodánk jellemzői	8. o.
Jövőképünk, Gyermekkép, Óvodakép	9. o.
2. Helyi óvodai pedagógiai programunk alapelvei és a fejlesztés célja	11. o.
3. Az óvodai nevelés feladatai	12. o.
Az egészséges életmód alakítása	13. o.
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, szocializáció biztosítása	17. o.
Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása	19. o.
A differenciált és a személyes bánásmód fontossága az	20. o.
A sajátos nevelési igényű gyermekek és integrálásuk az óvodában	23. o.
Migráns gyermekek interkulturális nevelése	27. o.
4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvónő feladatai	28. o.
Mozgás	28. o.
Játék	33. o.
Mesélés-verselés	40. o.
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	42. o.
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	48. o.
A külső világ tevékeny megismerése	50. o.
Az óvodai élet munkajellegű tevékenységei	56. o.
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	56. o.
5. Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenysége	58. o.
6. Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenysége	59. o.
7. Az óvodai élet szervezése	56. o.
Csoportszervezés	62. o.
Napirend, hetirend	62. o.
Tevékenységi formák szervezési jellemzői	65. o.
A fejlődés nyomán követése	65. o.
8. Személyi és tárgyi feltételek	66. o.
Személyi feltételek	66. o.
Tárgyi feltételek	68. o.
9. Az óvoda kapcsolatrendszere	70. o.
Család – óvoda	70. o.
Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati, kulturális int.	72. o.
10. Felhasznált irodalom	76. o.
11. Érvényességi rendelkezések	77. o.
12. Legitimációs záradék	78. o.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Vácdukai Brunszvik Teréz Óvoda – Mini Bölcsőde Pedagógiai programja	
Intézmény OM - azonosítója: 201148	Készítette: Vácdukai Brunszvik Teréz Óvoda - Mini Bölcsőde Nevelőtestülete
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
124/63/2018. határozatszámom elfogadta: ..... <i>nevelőtestület nevében névaláírás</i>	Véleménynyilvánítók: ..... <i>Óvodai szülői szervezet nevében névaláírás</i>
124/63/2018. határozatszámom jóváhagyta: ..... <i>intézményvezető</i> Ph.	
Egyetértését kinyilvánító: ..... <i>Fenntartó, működtető nevében névaláírás</i>	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2018. szeptember 1-től	
Dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: honlap, óvoda logopédiai szoba	
Verziószám:1/2015. 4/1 eredeti példány	
Iktatószám: 124/63/2018	

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- A Kormány 137/2018.(VII.25) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet módosításáról. 2.§ Ez a rendelet 2018 szeptember 1-jén lép hatályba.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC.Törvény
- A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Alapító Okirat

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

I. BEVEZETŐ

Programunk összefoglalója és segítője a sohasem azonos mindennapoknak, melyeknek középpontjában a gyermeki tevékenységre épülő nevelés áll.

Az óvodai nevelés országos Alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indultunk ki, hogy az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával, oly módon, hogy minden gyermek részesülhessen színvonalas nevelésben. A gyermeket, - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különös védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet vállalnak.

A nevelés folyamatában életkori sajátosságoknak, az eltérő fejlődési ütemnek megfelelően a gyermekek személyiségfejlesztése a célunk, derűs, nyugodt, szeretetteljes környezetben, melynek során alkalmassá válnak folyamatos és bővülő ismeretszerzésre, ismereteik alkalmazására. Szem előtt tartva, hogy minden gyermek más és más, egyszeri, megismételhetetlen egyedi érték.

Alapelveink – játékosság, tudatosság, tervszerűség, folyamatosság, komplexitás.

A gyermekek mozgása és játéka fejlődésük alapja. A játék megteremti a kapcsolatot környezetükkel. Ha elég időt és módot adunk a gyermekeknek, hogy újra eljátszhassák, átélhessék a játékban élményeiket, illetve negatív érzelmeiket kifejezhessék, azzal nemcsak harmonikusabb fejlődésüket, kiegyensúlyozottságukat segítjük elő, hanem sok – sok ismeretet szerezhetünk a gyermekekről, ami által megkönnyítjük nevelőmunkánkat.

E kitűzött célokat az óvodapedagógusnak kell közvetíteni, hogy az óvodás gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak.

Az óvodapedagógusnak ismernie kell a módját és vállalnia azt a felelősséget, hogy úgy vezesse el a gyermeket az óvoda – iskola átmenet küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokkal rendelkezik és eközben boldog gyermekkorát is megőrzi!

A család mind napjainkban, mind a jövőben egyaránt nélkülözhetetlen színtere marad a nevelésnek, a családdal, a szülőkkel való együtt működés, pedig elengedhetetlen feltétele a nevelés folyamatának. A családban és az óvodában nevelkedő gyermekekért mind a két környezet felelős. Az óvoda a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni,

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A felnőtt modellszerepe meghatározó, ezért a szülőkkel együtt kell kompromisszumok során tudnunk, hogy mikor és hogyan képviselhetjük leginkább a gyermekek érdekeit.

Az elmúlt években azt tapasztaltuk, hogy a hozzánk járó gyermekek szeretnek óvodába járni. Örömmel és szívesen tevékenykednek, nyitottak a környező világra, tevékenységükben megjelenik a kreativitás. Programunk következetes alkalmazása eredményeként gyermekeink 6-7 éves korukra alkalmassá válnak az iskolakezdésre.

Nevelőtestületünk arra törekedett, hogy a programunkban megfogalmazza:

- az időszerű pedagógiai elképzeléseit, amelyben az intézmény működése során teljesíteni kívánja az Óvodai nevelés országos alapprogramját.
- azokat a nevelési feladatokat, amellyel segíti a gyermekek fejlődését, közösségi életre való felkészülését, a szociális hátrányok leküzdését, a fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését,
- mindazokat az elvárásokat, amellyel szemben a helyi fenntartó a lakosok felé kötelezettséget vállalt a 3-7 éves gyermekek óvodai nevelését illetően.

Nevelőmunkánk akkor eredményes, ha a gyermekek személyiségét megismerjük, elfogadjuk, érzelmi biztonságot teremtünk számukra. Egyéniségüket tiszteletben tartva törekszünk arra, hogy az új ismeretek befogadására nyitottak és felkészültek legyenek.

Olyan szeretetteljes légkört alakítsunk ki, amely a gyermekek érdekeit, egyéni igényeit tartja szem előtt, jó közérzetet biztosít.

Fontosnak tartjuk:

- a gyermeki személyiség tiszteletét, megismerését, elfogadását
- az egyéni bánásmódot és a differenciálást
- sikerorientált, a környezetben jól eligazodó, kommunikáló, problémájuk megoldásában aktívan közreműködő, sajátos megoldást kereső gyermekek nevelése
- a gyerek fejlettségéből kiinduló, természetes környezetben, játékban öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra, ismeretekre épülő képességfejlesztés.
- törekvés a gyermeki szabadság és az óvónők módszertani szabadságának biztosítására.
- a sajátos nevelési igényű gyerekeknél fogyatékoságuk mértékéhez igazodó speciális fejlesztés, szocializáció.
- mindenki önmagához mért értékelése, fejlődése elősegítése.

A jól bevált módszereinkre építve, ismereteinket folyamatosan bővítve és a mindennapokba beépítve szeretnénk programunkat a továbbiakban alkalmazni.

A formai és tartalmi változtatások az óvodapedagógusokkal egyeztetve, a közös szemléletet hirdetve és a jobb áttekinthetőséget célozva történtek.

A program megírása és módosítása során segítségünkre volt illetve felhasználtuk a Tevékenységközpontú és a Komplex Prevenciós Óvodai Programokat.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óvodánk jellemzői

Bemutató, jellemző adatok:

OM: 201148

Az óvoda neve: Vácducai Brunszvik Teréz Óvoda - Mini Bölcsöde

Székhelye: 2167 Vácduka Kossuth Lajos u. 1.

Fenntartója: Vácduka Község Önkormányzata

Működési területe: Vácduka közigazgatási területe

Csoportok száma: 3

Férőhelyek száma: 75 fő

Telephelye: Vácducai Brunszvik Teréz Mini Bölcsöde

2167 Vácduka Ifjúság u.5.

Bölcsődei férőhely: 7 fő

A programot készítette: az óvoda nevelőtestülete

Óvodánk Vác irányából a falu egyharmad részén, egy szép völgyben helyezkedik el. Az 1928-ban épült, s évtizedekig osztatlanul működő óvoda 1987-től két csoportossá vált az óvodához tartozó volt szolgálati lakás átalakításával. A demográfiai mutatók indokoltá tették a férőhelybővítést egy csoport kialakításával.

Egy sikeres pályázatnak köszönhetően 2013. szeptembertől óvodánk 3 csoportos, 75 kisgyermek óvodai nevelését teszi lehetővé. Az egészséges életmódra nevelés érdekében a tornaszoba is biztosítottá vált a pályázat részeként.

2015-ben Vácdukához kötődése miatt felvettük, és méltón viseljük Brunszvik Teréz, a magyar kisedővás megalapítójának nevét.

A nevelőtestület sok éves szakmai tapasztalattal, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

Gyermekeink különféle szociális háttérrel érkeznek.

A társadalmi élet változásai következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, részképesség – lemaradással és egészségügyi szokások hiányával érkező illetve sajátos nevelési igényű kisgyermek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

A helyben üzemelő tálaló konyha, 1993-tól napközis és szociális étkezőket is ellát. Az étkeztetést a fenntartónkkal szerződésben álló beszállító cég biztosítja.

Az óvoda udvara igen nagy, az utóbbi években egyre jobban felszerelt, a pályázat útján több, a különböző korcsoportoknak megfelelő méretű játékeszközzel bővült.

Nevelési filozófiánk mottója:

*„ A GYERMEKET NEM CSAK KENYÉR,
HANEM SZERETET IS ÉLTETI”*
(Gárdonyi Géza)

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Jövőképünk

Szeretnénk, ha óvodánkban mindenkit a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás és szeretet vezérelné; a biztonságot, vidámságot nyújtó „béke szigete” lenne, ahol a gyermekek a napjuk nagy részét örömmel és boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék kreatív, jókedvű és szakmailag mindig megújulni képes óvónők irányítása mellett.

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

Az alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek élmény-gazdag környezetben az egyéni fejlődési ütemük tiszteletben tartásával önálló gondolkodású, autonóm személyiségekké váljanak. Nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, családi légkör megteremtésén keresztül, a gyermekek meglévő tapasztalatainak felhasználásával tovább alakítsuk személyiségüket, társas kapcsolataikat, viselkedési szokásaikat, nyelvi nevelésüket az integráció lehetőségének biztosításával. Olyan magatartásforma kialakítására törekszünk, amely a környezet iránti érzékenységben teljeseedik ki. Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését a más társadalomból, országból érkezett gyermekek integrálása esetén.

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak. Érzelmeket képesek verbálisan és nonverbálisan is kifejezni. Érdeklődőek, sok – sok tapasztalattal felvértezettek. Tisztelik a felnőtteket, szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Úgyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészi tevékenységeket. Magatartás- és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett. Udvariasak, illetudók, szeretik és védik a természetet.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óvodakép

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye a családi nevelés kiegészítője a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.

Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának alakulását.

Az óvodai nevelés célja, hogy az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is). Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete és magas szintű tudása teremti meg a feltételeket.

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, mindenkit maximálisan elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban a mással nem helyettesíthető szabad játék és mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

---

2. HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ALAPELVEI ÉS A FEJLESZTÉS CÉLJA

Helyi Pedagógiai Programunk épít a hazai tradicionális nevelési értékekre (Óvodai nevelés országos alapprogramja, óvodakép-gyermekkép) ötvözve azokat a korszerű fejlődés és nevelés lélektani, neurológiai, gyógypedagógiai eredményekkel.

Alapelveink:

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- A gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése.
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembe vétele.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása.
- Az óvoda inkluzív (befogadó) szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- Az óvoda biztosítja az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységeket, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékot.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.

Óvodánk nevelési célja

A 3 – 7 (8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- A sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása.
- Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása.
- A migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelése.

A jelzett területeken történő fejlesztés értelmezésünk szerint a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet. Ebben meghatározó a 3-7 éves kor alapvető sajátossága: az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzelemvezérelt

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

---

megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás. A testi-lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Általános feladataink

Nevelési programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten közvetetten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre.

A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a mozgásra és játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat. A program nevelési keretét egyfelől a gyermekek természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúraátadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az egészséges életmód alakítása

A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, a gyermek számára is kiszámítható légkört.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül és egymást kiegészíti.

Ezért nagyon fontosnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

Célunk:

- A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítése.
- A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.
- A környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az egészséges életmód alakításának területei

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért nagyon türelmesnek és megértőnek kell lennünk.

A testápolás terén, a kéz vagy arc megérintése szintén válthat ki elutasítást a gyermek részéről, amit el kell fogadnunk, nem szabad tolakodóan viselkednünk. Az öltözködéskor fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás és öltözködés összefüggésének felismertetése, egymáshoz igazítása. A réteges öltöztetést kérjük a szülőktől, hogy a hőmérsékletnek megfelelően fel-le öltöztethetők legyenek a gyermekek. Megalapozzuk a tiszta, rendezett környezet iránti igényt modellnyújtással, és a helyiségek, személyes holmik, fogasok, cipők következetes elrendeztetésével. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, s mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhat meg.

Testi nevelés

A testi nevelés magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. A testi nevelés, egészséges életmódra nevelés hatékonysága maradéktalanul akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított. Ehhez rendelkezésünkre állnak az udvaron felállított játékeszközök, melyek mellett bővítjük a játékos mozgáslehetőségek terét különböző eszközökkel: pl. labdákkal, ugráló kötelekkel, hullahopp karikákkal, sportszerekkel; téli időszakban a szánkózással, csúszkálással, hógolyózással, hóember építésével, hóval történő játékokkal. A sikeres óvoda bővítési-felújítási pályázatnak köszönhetően 2013. szeptembertől van egy jól felszerelt tornaszobánk, amely megkönnyíti a pedagógiai programunkban kitűzött mozgás feladatok megvalósítását.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Mozgás

Rendszeres mozgással az állóképesség, fizikai erőnlét, ügyesség, rendezett mozgás fejlődését elősegítjük. Fontosnak tartjuk a megfelelő, kényelmes, lehetőleg természetes alapanyagú, jól szellőző öltözéket a teremben és a szabadban egyaránt.

A mozgáshoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvodapedagógus feladata a dajkával megosztva, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéshez.

Kirándulásokat, sétákat szervezünk változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyerekekkel.

Rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk.

Levegőzés

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását.

Az időjáráshoz alkalmazkodva lehetőleg mindennap tartózkodunk szabad levegőn, az udvaron illetve séták, rövidebb kirándulások alkalmával. Fontosnak tartjuk, hogy az óvónő törekedjen arra, hogy a mindennapok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységet a szabad levegőn végezzenek.

Pihenés

A pihenés, alvás feltételeihez saját ágyneműt biztosítunk, simogatással, mindennapos mesével megnyugtató biztonságérzetet nyújtunk. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni alvási igényét, megteremtjük az ehhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket. A szülők figyelmét felhívjuk az éjszakai alvási igény biztosítására, és hogy délután is aludjanak a gyermekek otthon is.

Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása

A különféle tevékenységek során felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy milyen módon tudnak ők is hozzájárulni környezetük védelméhez (pl. játék, szellőztetés, tisztálkodás, séták, kirándulások, jeles napok – Víz napja, Föld napja, Madarak és fák napja).

Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

Étkezéseknél a gyermekek egyéni tempóját figyelembe vesszük, ügyelve arra, hogy minden gyermek fogyassza el a kellő mennyiségű ételt, s lehetőleg mindent megegyenek. Étkezésekhez és napközben a folyadékot biztosítjuk. A szülők számára étrendi tájékoztatót függesztünk ki, hogy a változatos étkezéshez segítséget nyújtsunk. Igyekszünk a gyermekek étrendjének kialakításához partnerként megnyerni az étkezést biztosító szolgáltatót.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermekek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására. Fontosnak tartjuk az anamnézis felvétel során kiderített – az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó – betegségek (pl. allergia, krupp stb.) regisztrálását, figyelemmel kísérését, alapvető tennivalók elsajátítását.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek a tipikus gyermekbalesetek (törés, zúzódás). Ezek teszik szükségessé az óvónő állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (tolerancia, konfliktuskezelés).

A gyermekek testi edzettségének biztosítása érdekében lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Heti rendszerességgel tanuszodába visszük a gyermekeket, s arra törekszünk, minél több gyermek tanuljon meg úszni, amihez a szülő hozzájárulása szükséges. Mindezeknél figyelembe kell venni a gyermekek közötti egyéni különbségeket, egészségi állapotukat. A szabadban töltött idő alatt fényvédő krémmel óvni kell őket a nap káros hatásaitól. Nyáron erős UV sugárzásakor a déli időszakban (kb. 11-15 óra között) a gyermekek nem lehetnek sem a napon, sem az árnyékban.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Az intézményünk elkötelezett a fenntarthatóság biztosítása mellett. Valljuk, hogy a természetes és épített környezet minőségét, értékeit meg kell őriznünk, és ezt a szemléletet tovább kell adnunk a ránk bízott gyermekek számára. A környezet minőségét, a fejlesztések közben kell garantálni, s arról nem utólag gondoskodni, amikor a károsodást már létrehoztuk. Önkéntes, gondos és megelőző magatartással hozzájárulunk a környezet a társadalom és gazdaság egyensúlyának megőrzéséhez. Célunk nem csak az óvodások, de a szüleik illetve közvetlen környezetük szemlélet váltása is. Törekszünk arra, hogy a környezetünk minél optimálisabb alapot biztosítson céljaink élesítéséhez.

Az egészséges életmód alakításából adódó óvónői feladatok

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- A szokás- és szabályrendszer közös kialakítása a gyermekekkel.
- A már kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeret rugalmas alkalmazása a napirendben.
- Önállósági törekvések támogatása.
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvéta használata, asztalterítés technikája...)

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- A WC, a WC papír helyes és elegendő mennyiségű használatának (lány, fiú), elvárása. A WC lehúzásának igényre alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése.
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés.
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerint segítségnyújtás.
- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása. Öltözésnél az egyéni szükségleteknek megfelelő segítségnyújtás.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása - az időjárás függvényében - lehetőleg minden nap.
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, a pihenéshez szükséges biztonságérzet, nyugalom biztosítása (mese, simogatás).
- Nagycsoportban tavaszi időszakban alvásmenete napok beiktatása.
- Beteg gyermek lehetőség szerinti elkülönítése, felügyeletéről való gondoskodás, szülők értesítése.
- Az óvodapedagógusok heti rendszerességgel elviszik a gyermekeket tanuszodába.
- A környezettudatos magatartás megalapozásához példamutató környezetvédelmi magatartást tanúsítunk, értéket közvetítünk.

Sikerkritériumok

- Szükségleteit képes önállóan kielégíteni, tudja késleltetni.
- Megfelelően használja a WC-t, a toalettpapírt.
- WC használat és egyéb szennyező tevékenység végzése után kezet mos, a kezét szárazra törli.
- Önállóan öltözi – vetkőzik, szükség esetén segítséget kér. Cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik.
- Ruháját igyekszik rendben összehajtva a helyére tenni.
- Kulturáltan étkezik, képes önállóan megítélni, miből mennyit tud elfogyasztani, megkóstolja az ételleket, s megismerés után igyekszik elfogyasztani.
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára.
- Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül. Életkorának megfelelően edzett.
- Minél több gyermek meg tanul úszni.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.
- Igényévé válik a szelektív hulladékgyűjtés, környezet- madárvédelem, energiatakarékosság
- **T**UDATOS
át- **Ö**RÖKÍTÉS- fenntartható fejlődés
élethosszig tartó **T**ANULÁS megalapozása
GYEREK

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés, szocializáció biztosítása

Az óvodás gyermekek legfőbb igénye az érzelmi függőségeik kielégítése, az érzelmi biztonság. Ehhez az érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűd alapvető.

A fejlesztés azután kezdődik, miután a gyermekek beilleszkedtek a csoportba, jól érzik magukat, alapvetően derűs, vidám légkört biztosítunk számukra. Megismerkednek a felnőttekkel, a gyermekekkel, a mindennapok rendjével, azaz bátran, biztonságosan mozognak az őket körülvevő környezetben. Ha kialakítjuk a barátságos csoportlégkört a gyermekek kötődési hajlama is erősödik. Az egymás közötti bizalom kiépül óvónő – gyermek, gyermek – gyermek között, s ezzel párhuzamosan fejleszthetjük erkölcsi, akarat tulajdonságaikat is, mint figyelmesség, egymás segítése, fegyelmezetttség, együttérzés, feladattudat, szabálykövetés. Óvodánk segíti a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és teret enged önkifejező törekvéseinek. Annak elfogadására neveljük a gyermekeket, hogy az emberek különbözőek egymástól.

A fejlődő gyermeki személyiségnek életkori szakaszonként és egyénenként változó testi – lelki szükségletei vannak. E szükségletek kielégítésében az őket körülvevő személyi- és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, ahol spontán módon valósul meg a társadalomba való bevezetés feladata. A családi nevelés mellett az óvodának is nagy szerepe van a szocializáció során, mert tágabb, tagoltabb tér, és tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés formái egységet, kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Célunk:

- A gyermekek magatartás kultúráját saját példánkon keresztül is fejlesztjük, szeretetet, elfogadást sugárzó légkört teremtve, mely a gyermekeket játékra, kapcsolatteremtésre serkenti.
- Erősítjük az egymás iránti szociális érzékenységet, toleranciát, egymás meghallgatásának képességét.
- Az eltérő képességű, érzelmi beállítottságú gyermekek fejlesztésében megkeressük a leginkább serkentő hatású egyéni bánásmód lehetőségét.
- A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk a kötött jellegű tevékenységek mellett, határokat kijelölve.
- Az egyéni értékek, tulajdonságok kibontakoztatása a csoportok normái alapján.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre. Ezek tiszteletére és megbecsülésére nevelés.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosításából adódó óvónői feladatok

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- Környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása. Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- Gyakorlat közeli helyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- Társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése.
- A konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására ösztönzés.
- A migráns gyermekek beilleszkedésének segítése.
- A családdal való együttműködésre törekvés: családlátogatás, anamnézis felvétele, gyermek befogadása szülővel közösen és együttműködve történik, fogadóóra, szülői értekezletek, szülői klub.

Sikerkritériumok

- Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- A csoport szokás- és szabályrendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni. Szükség esetén segíti az arra rászorulókat.
- Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- A közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát.
- Nem peremhelyzetű, szívesen játszanak vele a többiek.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- A szülőkkal való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik.
- Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri.
- Érzelmien, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- Alakulóban van feladattudata.
- Korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Szívesen kommunikál. Érkezéskor és távozáskor köszön.
- Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- Ismeri és betartja az udvariassági szokásokat.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása

Anyanyelvünk sokrétű, árnyékolt jelrendszer, amelyet a gyermekek sokféle tevékenység közben, a felnőttekhez és társaikhoz való viszonyuk fejlődése során sajátítanak el. Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának, nem tekinthető foglalkozásokon megvalósítandó feladatnak.

Az értelmi nevelés feladata valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. A rossz kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermek, gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet, amit ismerniük kell az óvónőknek.

Célunk:

- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- Kognitív (megismerő) képességeik fejlesztése:
  - egyre pontosabb, valósághű észlelés
  - figyelem-összpontosításra való képesség
  - valósághoz közelítő képzeleti működés
  - reproduktív emlékezet
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
  - az alakuló fogalmi gondolkodás
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- Kapcsolatfelvétel támogatása, az információk eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel példaadás.
- A természeti és társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevetése, megismertetése.
- Változatos tevékenységek szervezésével sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a későbbiekben élményként előhívható.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés.
- Az egyéni érdeklődési kör figyelembe vétele.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.
- A gyermekek szókincsének bővítése.
- Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban.
- A társ verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal.

Sikerkritériumok

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.
- Térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni.
- Képes vizuális, auditív differenciálásra.
- A keresztcsatornák működése korának megfelelő.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Figyelme korához képest tartós.
- Gondolkodására a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél. Ismeri és használja az udvariassági szavakat.
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani. Szókincse korának megfelelő.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel. Bátran kérdez.
- A hozzá szólóra odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- A közölt információt megérti.
- A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja. Bátran kérdez.
- Verbális emlékezete korának megfelelő.
- Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani.
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, képes magát megértetni.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani.

A differenciálás és a személyes bánásmód fontossága az óvodás gyermek életében.

A differenciálás egy bizonyos pedagógiai szemlélet. Jelent egyfajta érzékenységet a gyermekek különbözősége iránt, és jelent egyfajta bánásmódot is, amellyel odafordulunk, viszonyulunk a gyermek másságához, s ennek érdekében fejlesztésükhöz a legmegfelelőbb pedagógiai módszereket választjuk ki.

A differenciálásra azért van szükség, mert a gyermekek más és más adottságokat örökölnek, a szülőktől, más környezeti illetve nevelő hatások érik, s ezek más személyiséggé formálják, alakítják őket. Nincs két egyforma ember, s így joga van minden gyereknek különbözni a többitől.

Ennek alapján a differenciálásra szükség van azért, hogy a gyermek a neki megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön, s ezzel teljesítőképessége maximumát érje el.

A differenciált, egyéni bánásmódra nagyon sok lehetőséget nyújtanak azok a tevékenységek, melyeket nap, mint nap végzünk. Mindenképpen a gyerek egyéni fejlettségéhez mérten adjuk a feladatokat.

A differenciálás a hátrányokkal és az előnyökkel rendelkező, különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése oktatása az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, azokhoz alkalmazkodva. A nevelési-oktatási folyamat olyan speciális tervezése, szervezése, megvalósítása, amikor a folyamat egy részében a különböző egyéni sajátosságokkal rendelkező gyerekek párhuzamos, eltérő módon, testre szabott, speciális feladatokat végeznek.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A differenciálás:

- Egy szemléletmód: amely minden óvodapedagógusra kötelező érvényű – el kell fogadni az egyéni eltéréseket, tolerálni, de nem lemondva a fejleszthetőségről.
- Fejlesztési stratégia (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben): a gyermeket figyelni kell, és hozzá igazítani a követelményeket (a gyenge pontokat nem hibaként értékelve, hanem lassabban fejlődés jeleként) sokszori ösztönzéssel esélyt adni a továbblépésre.
- Metodikai eljárás: amely a pedagógustól egy olyan módszerkombinációt követel meg, amelynek jellemzője a gyermek egyéni választási lehetőségei, a sokféle megoldás többszintű, lépcsőzetesen felkínált lehetőségei között.
- Struktúra, szervezeti forma: amelynek variációival differenciáltan fejleszthető a személyiség egyéni, mikro és makro munkaformában.

A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek, melyek megnyilvánulnak, eltérő:

- biológiai szükségleteikben (testi, idegrendszeri sajátosságaikban)
- adottságaikban (értelmi képességeik, kifejezőképességük terén)
- tapasztalataikban, egyéni élményeikben
- mozgásigényükben (túl mozgékony, megülő)
- társas magatartásukban, kontaktuseremtésükben (visszahúzódó, aki mindenkivel rögtön megtalálja a hangot)
- érzelmeikben
- érdeklődésükben, aktivitásukban

Differenciáltan kezeljük:

- a problémamegoldásukat
- érdeklődésüket
- döntéshelyzetbeli magatartásukat
- a megvalósításhoz szükséges viszonyukat
- a tevékenység kitaratást
- a szabadon választott önálló és a társakkal, felnőttel folytatott játékokat
- a szabadon választott és a kötelező tevékenységek közötti kapcsolatot.

Egyéni bánásmódra minden gyermeknek szüksége van, annak is, aki sajátos – pozitív vagy negatív tulajdonságával nem hívja fel magára a figyelmet. Az óvodai nevelés során megfelelő arányérzékkel kell segíteni az egyén kiteljesedését, szorongás, büntudat nélküli fejlődését és a másokkal való együttélést, mások elfogadását, az együttműködést, az önérvényesítést és az alkalmazkodást.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés terén:

- Biztosítsa, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásuknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá.
- Igyekezzen tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásban megjelenő teljesítménykülönbség természetes jelenség.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- Személye, attitűdje legyen együttműködésre kész, éreztesse támogató figyelmét, a segítségnyújtás biztonságát.
- Segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyermek tünjék ki valamiben, legyen rá jellemző pozitív megnyilvánulás.
- Tudatosan átgondolt, feltételteremtő megtervezett szerepét soha nem adhatja fel. ösztönözzön, modelláljon.
- Az egész közösség előtt álló feladatokat minden egyes gyermek számára tegye közelivé, érthetővé, érzelmileg elfogadhatóvá, vonzóvá.
- Tervezzon minden helyzetben, több fokozatban, minőségben, hogy a gyermekek megkapják a választás lehetőségét.
- Bízson a gyermekben, s ha ezt érzi, eredményes lesz, önmagát fejleszti tovább segítségünkkel.
- Figyelje a gyermeket és igazítsa hozzá a követelményeket, a gyenge pontokat nem hibaként kell értékelni, hanem a lassabban fejlődés jeleként.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben lehetővé teszi számukra a tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére.
- A módszerek használatát igazítsa a gyermekek igényeihez.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építsen.

A differenciált nevelés kiinduló szempontjai:

- A gyermekek tevékenységrendszerre
- A gyermekek közötti kapcsolat
- Az óvodapedagógus gyermekekhez alkalmazkodó differenciált módszervariációi

Fejlesztés:

- Indirekt módon, a tevékenységrendszerre hatás útján történik,
- Erre épül és ezt egészíti ki a direkt hatásokkal.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A sajátos nevelési igényű gyermekek és integrálásuk az óvodában

Sajátos nevelési igényű gyermek az a gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elvei, az irányelvek célja:

- az elvárásokat a gyermek fejlődésének üteméhez igazítjuk,
- fejlesztésüket a számukra megfelelő területeken valósítjuk meg, de leginkább játékos tevékenységen keresztül
- a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében figyelembe vesszük, hogy a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl őket,
- a fejlesztő foglalkozások programjait az óvodánk nevelési programjának tartalmi elemeivé tesszük.
- ezeknél a gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseit valósítjuk meg a sérülések arányában.
- a gyermekeket egyéni ütemben, egyéni bánásmóddal neveljük, hiszen minden gyermek egyedi individuum, egyszeri és megismételhetetlen.
- mivel nagyobb méretű differenciált, egyéni bánásmódot igényelnek, szükséges lehet új módszerek, terápiák, esetleg speciális segédeszközök alkalmazására. (pl. testi nevelés területe, illetve értelmi nevelés területén logikai-fejlesztő játékok)
- a különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekszünk arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- egyes területeken kiemelkedő képességeiket felismerjük, gondozzuk.
- a másság elfogadása és pozitív minta közvetítése erkölcsi nevelésünk alapja.
- minden gyermeknek alapvető emberi joga, hogy megfelelő ellátásban részesüljön. A fejlesztés céljait minden esetben az illetékes szakértői bizottság szakvéleményére támaszkodva egyéni fejlesztési terv alapján valósítja meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvosi- pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük. Fontosnak tartjuk továbbá a folyamatos és hatékony konzultációt az érintett szakemberekkel, (valamint a szülőkkel).

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az integrációt meghatározó elsődleges tényezők

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésénél minden esetben figyelembe vesszük a következő tényezőket, szempontokat:

- a fogyatékoság típusát, súlyosságát,
- a fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének idejét,
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenetét,
- a gyermek: életkorát, pszichés és egészségi állapotát, rehabilitációs műtéteit; képességeit, kialakult készségeit; kognitív funkcióit, meglévő ismereteit; családi hátterét.

Mindezek függvényében a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap fejlesztésünk során hangsúlyt.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során:

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Az óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja az óvodai nevelésünk valamennyi területén: mozgásfejlesztés; önellátás, önkiszolgálás fejlesztése; játéktevékenység; nyelvi fejlesztése; éneklés, zenei fejlesztés; rajtolás, kézügyesség fejlesztése.

A látássérült gyermek

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere- tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10° , azaz teljes szélességében legfeljebb 20° . A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók.

Fejlesztésük, nevelésük során kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell vennünk a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

A fejlesztés kiemelt területei az óvodánkban: látásnevelés; a nagymozgás fejlesztése; térbeli tájékozódás a látás felhasználásával; a finommozgás fejlesztése; a látás- mozgáskoordináció fejlesztése; a hallási figyelem fejlesztése; a tapintás fejlesztése.

A hallássérült gyermek

A súlyos fokban hallássérült –siket- és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült-nagyothalló- gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az anyanyelvi- kommunikációs fejlesztés az óvodánk egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonnunk a hallássérült gyermeket. A fejlesztés során minden esetben figyelembe kell vennünk a hallássérülés mértékét, (esetlegesen a hallást műtéti úton történő helyreállítást).

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. Fejlesztése során fontosnak tartjuk a spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését, melyeket segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárscsoportban él és tapasztal meg.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazzuk. A gyermekekre jellemző játéktevékenységbe és cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztést tartjuk hangsúlyosnak.

Beszéd fogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő)

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája illetve a beszéd problémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság annak minősít.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok, (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Fejlesztésük során kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint az érzelmi élet fejlesztése.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedés, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot háttérben az idegrendszer fejlődési zavarra áll. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A központi probléma a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára a kommunikációs, szociális terápia az óvodai nevelésünk elsődleges feladata. Az óvodai fejlesztésünk alapja minden esetben a pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A sajátos nevelési igényű gyermekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású- az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő- részképeség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és kivárás okozta feszültségeket, váratlan zajokat. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a dicséretet.

A fejlesztés és nevelés során kiemelt feladatunk: a gyermek szakértői bizottsági véleményekben foglaltakra alapozva a részképeség-zavarok egyéni fejlődési terv szerinti korrekciója és kompenzálása, tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. Fontosnak tartjuk, hogy a fejlesztés szakmai teamban, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladatunk megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Súlyosan-halmozottan fogyatékoság

Léteznek többszörös fogyatékoságok is. Ekkor egy gyermeknél több fogyatékosági típus is előfordul.

A sikeres integrációt segítik

- A tünetek korai felismerése esélyt adhat a mielőbbi szakszerű fejlesztésre,
- Fontos a kapcsolattartás a gyógypedagógussal és a szülővel,
- Az óvodapedagógus pozitív hozzáállása, szakértelme,
- A gyermekek szüleinek segítő együttműködése,
- A gyermek fogyatékosági típusára szakosodott gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, szakember, a vele való kapcsolat felvétel
- A gyermek személyisége, nyitottsága,
- A csoporttársak felkészítése, befogadó hozzáállása, melynek során az ő személyiségük is sokban gazdagodik,
- A gyermek fejlődését, nevelését segítő szakemberek team munkája és folyamatos, rendszeres konzultációja.

Partnerek

- Szülők szerepe alapvető és lényeges, egyben nélkülözhetetlen, nagy szerepe van abban, hogy a beilleszkedés sikeres legyen.
- Az óvoda dolgozói, viselkedési mintájuk minden gyermeknek nevelő értékű.
- Szakszolgálatok: részt vállalnak a gyermekek diagnosztizálásában, fejlesztésében, a megfelelő iskolatípus kiválasztásában.
- Fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus: a szakértői véleményben előírtaknak megfelelően fejleszti a gyermeket, tanácsokkal látja el az óvodapedagógusokat, szülőket.
- Szükség esetén pszichológus, gyógypedagógiai asszisztens, szakorvosok, logopédus, valamint a családsegítő szolgálat szakembereinek együttműködése.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai ellátást.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvónői feladatok

Felkészülés a gyermek fogadására

Az óvónő felkészülése a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, melyek hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését és meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Tanácsos ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetni.

Az érkező gyermek empátiás fogadása

A migráns kisgyermek, amikor bekerül egy számára teljesen idegen környezetbe, egyedül lévőknek és teljesen kirekesztettnek érezheti magát. Nem érti a körülötte lévők beszédét, és őt sem értik a többiek. Fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól. Általában a család szociálisan is rászorult, ezért a többi gyerekhez viszonyítva hátrányosabbnak érezheti magát. vallási okból előfordulhat sajátos étkezési szokás, melytől úgy érezheti, hogy más, mint a többi gyermek.

Ezért az óvónő legfontosabb feladatai:

- A gyermek érzelmi biztonságának megteremtése.
- Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása a többi gyermek számára.
- A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő bemutatása apró lépésekben (játék, mese, vers, ének, zene, tánc segítségével).
- A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig a közösség.

Sikerkritériumok

- Szívesen jár óvodába.
- A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- Szívesen játszik társaival és a csoporttársak is keresik a társaságát.
- Megérti a magyar szavak jelentését. Szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI és AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Mozgás

A rendszeres, egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésnek eszközei. Az óvodás kor a természetes hely, helyzetváltoztató és finommotoros mozgásgézségek tanulásának, valamint mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepe van a helyes testtartáshoz, szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységébe is, miközben együtt lehetnek a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás-fejlődésére. A spontán- a játékban, azon belül a szabad játékban a megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés mindennapján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.

A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melyeknek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, a mozgás műveltség fejlődésének. A természet erőivel – napfény, levegő – történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a testnevelést lehetőleg a szabadban tartjuk.

A derűs, nyugodt légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermekek személyiségének differenciált fejlesztéséhez is.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A mozgásfejlesztés célja:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A mozgás lehetőségekkel az egész személyiség komplex fejlesztése, ezen belül a test kiterjedésének megismerése, térben való elhelyezése, mozgatása.

A mozgásfejlesztés területei:

- szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben
- testnevelés foglalkozáson
- mindennapi testnevelésben
-

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Célja:

- Megőrizzük, ha szükséges felkeltsük a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá.
- Minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.
- Bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is. Ezek az eszközök lehetnek: Greiswald tornaszer, torna padok, tornaszőnyegek, akadály tornakészlet, csoportszoba asztalai.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Ezek fejlesztését szolgáló eszközök lehetnek: célba dobó játékok, ugróiskola, karika, ugrókötelezés, lépegető henger, egyensúlyozó deszka, tornaszámoly, füles labda, hinták, egyensúlyozó tölcser, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

5-6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, barkácsolás.

Az udvari játék, mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközeiről és lehetőségről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Mászás, bújás: hernyócska, Rotikom. Egyensúlyozás: rugós hinta, mérleghinták, egyensúlyozó tölcser, roller, torna karikák, ugrókötel. Finommotorika: ábrázoló tevékenységek, homokozás.

A labdajátékok sokaságát is választhatják: pattogtatás, labdavezetés, célba dobás, foci, kidobó, tenisz.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testneveléssel

Célja:

- A tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése
- Koordinált mozgás alakítása.
- Téri tájékozódás, oldalúság kialakítása.

Testnevelés foglalkozások

A testnevelési foglalkozások anyagának tervezésekor megjelöljük, hogy melyik képességet vagy képességeket akarjuk fejleszteni. A fejlesztendő képességhez hozzárendeljük azt a testnevelés mozgásanyagot, amellyel a fejlődést kívánjuk elérni. A heti egy-két testnevelés foglalkozás időtartama 20-40 perc a csoportbontás függvényében. A heti két testnevelés anyaga megegyezik, de a gyakoroltatás módja változik.

Bármilyen összetételű csoportban a gyakoroltatás egyéni fejlettség szerint történik. Minden gyermektől az adott gyakorlatnak a pontos végrehajtását várjuk el, ami fejlettségüknek megfelelő.

Kiscsoportban az a feladat, hogy megszeretessük a tornázást, s elérjük, hogy minden gyermek elfogadja a testnevelés foglalkozásokon a kötelező részvételt. Középső- és nagycsoportban a terhelés fokozatos növelésére és a gyakorlatok pontos, fegyelmezett, kitartó végeztetésére törekszünk.

A csoport minden tagja egyszerre tornázik. A különböző fejlettségű gyermekeknek a gyakorlatok nehézségi fokozatai szerinti differenciálásával biztosítjuk a megfelelő terhelést.

Csapatfoglalkoztatási forma alkalmazásakor, amíg az óvónő az egyik csoportnál irányít (kisebbik csoport), a többieknek felügyelettel, de önállóan kell játszani vagy gyakorolni. Ebben az esetben úgy tervezzük a foglalkozásokat, hogy egy időben csak egy olyan feladat legyen, amely direkt óvónői irányítást igényel.

A foglalkozások menetébe minél több testnevelési játékot építünk be, melyek motiváló hatásúak.

Részben osztott csoportnál fontos, hogy a gyermekek a nekik megfelelő tempóban gyakorolhassanak mindenféle akadályoztatás nélkül, ezért alkalmanként szétválasztjuk a csoportot váltó- és sorversenynél, hiszen nagyok nagyokkal tudnak igazán jól játszani, versenyezni.

Az óvodapedagógus gyakorlatvezetésének alkalmazkodnia kell a gyermekek fejlettségéhez, a feladathoz, az anyaghoz, szem előtt tartva, hogy a foglalkozáson való részvétel kötelező, a gyermekek számára. A megfelelő gyakorlatvezetési formák alkalmasak arra, hogy a gyermekek megszeressék a testnevelést, a gyakorlatok elvégzésére ösztönözze őket, érdeklődésüket folyamatosan fenntartsuk, figyelmüket irányítsuk.

Mindig pozitív hatású ellenőrzéssel, értékeléssel, hibajavítással ösztönözzük a gyermekeket minél tökéletesebb gyakorlat végrehajtásra.

A tartásjavító- és lábtornát beépítjük a foglalkozások időkeretébe, melyek összeállítását gondosan megtervezzük.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Mindennapi testnevelés

A gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosításához szükséges a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés. A mindennapi testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik / járás, futás, ugrás, egyensúlygyakorlatok stb /. Ezeket kiegészítve néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok, és a testnevelési játékok. Minden mozgásforma, amit a gyermekek képesek elvégezni a mindennapi testnevelés keretébe beépíthető.

Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi testnevelés eredményességét, ezért a testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatjuk a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra. Ezzel is segítjük a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását.

A mindennapi testnevelés időtartama óvodánkban kis vagy kis-középső csoportban napi 10 perc. Nagy vagy nagy-középső csoportban napi 15-20 perc. E tevékenység napirendbe illesztését minden óvónő maga dönti el. Jó gyakorlatnak bizonyult a tízóra előtti időszak, s lehetőleg szabadban óvodánk udvarán a bitumenezett területen tartjuk, ha az időjárás megfelelő erre.

Célja:

- A gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt benne.
- Igénnyé, majd szokássá válják a mindennapi mozgás.
- Maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.
- A gyermekek az iskoláskor elérésekor testileg, szellemileg egészségesebbek, edzettebbek legyenek.

A mozgásfejlesztésből adódó óvónői feladatok

- Biztosítani kell a mozgáshoz szükséges feltételeket – időt, eszközöket, hogy a testi képességek fejlesztése a testnevelés foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen kívül az egész nevelési rendszerben jelen legyen.
- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, szükség esetén felkeltése.
- A baleset elkerülése végett a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása.
- Mozgásos tevékenység lehetőségeinek biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- A játék, játékosság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- A testnevelés foglalkozások illetve a mindennapi testnevelés alatt a tiszta, jó levegő biztosítása a csoportszobában.
- Szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele (baleset elkerülése).
- A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciálás, az egyéni fejlődési jellemzők figyelembe vétele.
- A napi tevékenységek részeként a mindennapi, 10-20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegesség biztosítása a mozgásos játékoknak.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Sikerkritériumok

A gyermek igényli a mindennapos mozgást.

- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani azokat.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke. Tud rollerezni vagy biciklizni.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós, célba dobós).
- Ismeri legalább 2-3 kézi szer használatát (labda, karika, babzsák).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Ismeri a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A játék

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükré. A játék által lehetővé válik a fejlődés szenzomotoros, művelet előtti, műveleti szakaszainak minden lépése.

A szakaszok ismeretén túl, a játék teszi megfigyelhetővé azokat a minőségi ugrásokat, amelyek ugyan nem a szakaszok határai, hanem inkább egy bizonyos fejlődési folyamatosság lassú átmintázódásának elemei. A mozgás testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszéd folyamatok a kommunikáció fejlődése mind a játékba ágyazódik. A játék mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi.

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól a világtól és a tudat kialakulásától. A gyermek a játékban vérmérsékletének, aktuális idegéletani, érzelmi állapotának megfelelően választ tevékenységi formát, közeledik a játékok végtelen tárházának valamelyik, számára kedves eleméhez.

A játék a 3 – 7 éves korú gyermekek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége, ezért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert szinte észrevétlenül tanulnak a gyermekek, s a játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, az őket érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphatnak bizonyos viselkedésmódokra, megnyugodhatnak, kiélhetik szorongásaikat, és újra élhetik kellemes élményeiket.

Programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékokra benn és szabad levegőn egyaránt.

A játékot, mint komplex tevékenységformát az óvodapedagógusoknak tudatosan kell felhasználni a nevelés folyamatában a célok eléréséhez, és nekik kell biztosítani a játéktevékenységhez szükséges feltételeket (idő, hely, eszköz), ötleteket.

Az ötletadás, az élménynyújtás az óvónők tudatos, átgondolt munkáját feltételezi, de természetesen a gyermekek spontán szerzett élményei, tapasztalatai kapjanak kellő figyelmet.

A játék – szabad képzetársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, önként választott gyermeki tevékenység.

A játék segíti a gyermeket önmaga és a világ megismerésében, fejleszti mozgását.

A játék segít élményei feldolgozásában érzései elfogadásában valamint a társas szabályok gyakorlásának is kiváló színtere.

A kisgyermek első játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt- a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Kultúraátadásunkban alapvetőnek tartjuk a nemzeti hagyományok megőrzését, átörökítését. Programunkban a régen feledésbe merült vagy éppen a mai generációk számára már ismeretlen játékok, népszokások, néphagyományok, hagyományörző tevékenységek, felelevenítésre kerülnek.

Ezzel színesedik, gazdagodik a gyermekek élete, bővül nevelésünk eszköztára.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Célunk

Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődhetnek.

Olyan egészséges, fizikai-pszichikai szempontból biztonságban élő gyermek nevelése, aki kiegyensúlyozott, játéka elmélyült, nyugodt és ötletgazdag. A játékban teljesedik ki a személyisége, és szabadon, kreatívan használhatja a rendelkezésre álló eszközöket, és akinek módja van befejezni a maga választotta tevékenységeket. Lehetősége nyílik a játszótársak megválasztására, a problémahelyzetek és a konfliktusok önálló megoldására, a társakkal való egyezkedésre.

A szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, a szülők szemléletformálásával.

Feladatunk

A játék feltételeinek biztosítása. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátzásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. Ennek az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Feladatunk továbbá a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajta tartalmának gazdagítása, a beszédkészség fejlesztése játék közben, illetve a helyes viselkedési szabályok gyakoroltatása.

A játék feltételeinek biztosítása

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléggör, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. Biztonságos, nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermek a játék igényének megfelelően szabadon választhat és dönthet. A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatkoskodni. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre.

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. Figyelünk a több napon át tartó játékokra, biztosítjuk annak feltételeit a csoportban és az udvaron egyaránt.

Olyan esztétikus, tiszta és könnyen elérhető anyagokat, játékeszközöket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését, kedvet csinálnak a játékhoz.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyermekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán. Élményszerző sétákon, olyan tapasztalatokat szerezhetnek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkodásukban, megmozgatja képzeletüket.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermeket cselekedni, de ha szükség van rá, modellnyújtó játszótársak legyünk. A gyermek játékát figyelemmel kísérjük, ötleteket adunk, és ha durvaság adódik, beavatkozunk. Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásra építünk. Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk. Ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újrapróbálkozásra.

A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével a játékfajták tartalmának gazdagítása:

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték a 3-4 éves korosztályra jellemző. Örömteli mozgásból álló tevékenység, melynek során a gyermek eszköznek, vagy saját magának meghatározott mozgását ismétli, gyakorolja. Az egyszerű gyakorló játékban a gyermek a viselkedést összefüggéséből kiemelve ismét meg egy készség gyakorlásának örömeért. Ezáltal érzékszervi tapasztalatokat szerez, fejlődik egyensúlyérzéke, térbeli tájékozódó képessége, kialakul a testsémája és testtudata.

A gyakorlójáték során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével földön, asztalon és udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finommozgások elemeit különböző változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák, még biztosabban bánjanak az összerakható, szétszedhető játékokkal. Eközben fejlődnek érzékszerveik, látás, hallás, tapintás terén és mozgásuk összerendezettebbé válik. A hangok ismételtetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszédkészségük fejlődését.

Szimbolikus játék

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A gyakorló játék keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. Lényeges sajátossága az utánzás, vagyis a gyermek a felnőtt szerepét, tevékenységét sajátos játékkörülmények között képzeletük segítségével újraalkotják, kiegészítik. A játék során használt játékeszköz gyakran szimbolizál valamit. Motivációja a felnőtthöz való, hasonlítás és az önállósodási törekvés. A gyermek szándékai és lehetőségei azonban ellentmondásba kerülnek. Az ellentmondás feloldása a játékos tevékenységben, a játékban válik lehetségessé. A gyermek játékának témáját élmény anyagából meríti. Ezek az élmények elsősorban közvetlenül, cselekvő módon átélt események. A játék tartalmában a gyermek megismétli a valóságot, utánoz.

Már a legkisebbeknél is 3-4 éves korban megjelenik a szimbolikus játék, amikor valamilyen szerepet magukra vállalnak a gyerekek. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

4-5 éves korban tartósan kialakul a kisebb nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye. Képesek az egyszerűbb közös játékok megszervezésére, a szükséges játékeszközök kiválasztására.

5-6-7 éves korban alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, elfogadják játszótársaik elgondolásait, vállalják a számukra kevésbé érdekes szerepeket is. A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

A szimbolikus játékok során megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyermekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a „mintha” helyzetek alakulását. A játék lényegi sajátossága az utánzás. Mivel a gyermekek mindig azt utánozzák, akik érzelmileg fontosak számukra, ügyelünk arra, hogy mi felnőttek is mintát adjunk nekik.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Szabályjáték

Jellemzője, hogy pontos meghatározott szabályok szerint zajlik. A játék öröme nem a funkció gyakorlásából, hanem a szabály szigorú betartásából fakad. Továbbá, hogy a belső feszültség, amely a játék során egyre nő, illetve a megnyugvás, mely a játék befejeztével jelentkezik.

A 3-4 évesek még csak azokat a szabályjátékokat fogadják el, amelyekben nincs különösebb kötöttség és nem kell az egész csoporttal együttműködni.

A 4-5 éves korosztály már képes az egyéni kívánságait is egyeztetni a csoport érdekeivel.

Az 5-6-7 évesek már bonyolultabb szabályokat is betartanak, erre társaikat is figyelmeztetik, együttműködnek egymással. Kedvvel, örömmel játsszák a játékot.

A szabályjátékok során ügyelünk a gyerekek kívánságaira, segítjük őket a játék kiválasztásában. A gyermekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a szabályok betartását. Törekszünk arra, hogy a gyerekek megszeressék a változatos szabályjátékokat és maguk is alkossanak szabályokat. Legyenek a játékok vezetői maguk a gyerekek is. Feladatunknak tartjuk az olyan szabályjátékok megismertetését, amelyek az adott csoport, az adott gyermek fejlettségi szintjének megfelelő. Szabályai könnyen érthetőek, teljesíthetőek és kielégítik a gyermekek mozgásigényét, fejlesztik az értelmi képességeket.

Bábozás, dramatizálás

Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Ezzel elősegítjük az irodalmi élmények feldolgozását. A mesékben megjelenő problémaszituációkat több szempontból elemezve-játszva, lehetőségünk nyílik az erkölcsi tartalmak mélyebb átélésére, megértésére, szorongások feloldására.

A dramatikus játékok megkönnyítik a szocializációs folyamatokat, a gyermekek zökkenő mentesebben szoknak össze, harmonikusabban alakulnak társas kapcsolataik.

3-4 korban elsősorban a bábu mozgása kelti fel a gyerek érdeklődését. 5-6-7 éves korban már önállóan is mozgatják a bábót, paraván mögött is játszanak a bábbal.

A bábozás, dramatizálás során lehetőséget adunk az esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások eljátszására, dramatizálásra. Az egyszerű mesék megjelenítésében mi magunk is részt veszünk, modellt adunk egy-egy szereplő megformálásához. Alkalmat adunk, hogy a gyerekek a saját elgondolásuk alapján eljátszhassák az önként választott darabot. Bábjátékunkkal kedvet ébresztünk a gyermekekben a bábozáshoz, de alkalmat adunk a bábok egyszerű mozgatásához is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyermek számára.

Barkácsolás

Az óvodás szívesen barkácsol. A játékban a gyermekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükség. Éppen ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyermekek maguk is készítsenek a játékhoz szükséges eszközöket.

Olyan anyagokat biztosítunk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén barkácsolhatnak kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket. A gyerekeket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra. A valamit létrehozni igénye a kreativitás mellett az értelmi és társas képességeket. Éppen ezért elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő-elemeket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani és sikerélményhez jutni. Közben folyamatosan gyakorolja a finommozgásokat, tanulja az elemekre bontást és összerakást, átéli a létrehozás örömeit. A barkácsolás igazán a nagycsoportban válik a játéktevékenység részévé, kiegészítőjévé. A gyermekek rájönnek, hogy játékuk élménydúsabb, gazdagabb lesz, ha egy-egy újabb eszközzel kiegészítik.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Építés, konstruálás

A konstruáló játékok óvodás korra kezdenek kialakulni, a szerepjátékok keretén belül bontakoznak ki a legteljesebben. A konstruálás fejlődésének szakaszai:

- a különböző építőelemekkel folytatott építőjátékok
- alkotások félkész elemekből
- alkotások különböző anyagokból

A konstruáló játék átmenetet képez a játék és a munka között. Főként a nagycsoportban önállósodik ez a játék, és függetlenedik a szerepjáértéktól.

A konstruálásra az alkotás öröme ösztönzi elsősorban a gyermekeket. A „valamit készítek - én csináltam” élménye a kreativitás mellett fejleszti az értelmi és társas képességeket is.

A konstruáló játékok során tehát a gyermek a környezet tárgyainak, eszközeinek kombinatív felhasználásával, megmunkálásával tárgyszerű alkotásokat hoz létre egy épp aktuális játékhoz vagy egyszerűen az alkotás öröméért

A konstruálás során segítünk, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő-konstruáló játékelemeket, amelyek segítségével képesek az elmélyült játéokra és sikerélményhez jutnak.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Változatos játéktevékenységek gyakorlásával fejlődik önismeretük.
- Gyűjtőmunkák, séták, kirándulások során megismerkednek a természet kincseivel, azokkal manipulálnak, alkotóan tevékenykednek.
- Megismerik a játékok, építőelemek tulajdonságait (szín, alak, forma, nagyság) a velük való tevékenység során fejlődik finommozgásuk-gondolkodásuk, képzelőerejük.
- A játékban örömeiket lelik, képesek arra, hogy egy játéktémát több napon keresztül is játszanak.
- Kialakul az együttjátszás igénye.
- A játszócsoportok között jó, társas kapcsolat alakul ki, ahol egymás játékát kiegészítik, segítik.
- A szimbolikus játék során képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani.
- Saját elképzeléseiknek megfelelően próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat játékaikban alkalmazzák. (dramatizálás, bábozás során)
- Problémahelyzetek megoldására vállalkoznak.
- Alkalmazkodnak egymáshoz és betartják a játékszabályokat.
- A játék során olyan tulajdonságok, magatartásformák alakulnak ki, amelyek a későbbiekben is meghatározóak lesznek.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A játék tartalma életkoronként:

3-4-(5) éves korban:

- a) Gyakorlójátékok, melyek ismétléses cselekvések közben anyagok, eszközök megismerésére adnak lehetőséget (szöveg, dallam, mozgásismétlő játékok, ritmusjátékok, egyszerű szabályjátékok)
- b) Konstruáló (építő) játékok alkalmasak egyéni elképzelések alapján összerakosgató, összeszerelhető játékokra
- c) Bábozás, dramatizálás során bábmozgatási kísérleteket tesznek a gyermekek, hangutánzásokat végeznek.
- d) Szerepjátékok egyénenként és csoportokban alakulnak ki egyszerű szabályok követése mellett jellegzetes cselekvések, műveletek utánzásával.
- e) Barkácsolás óvónői irányítással történik egyszerűbb játékok, ajándéktárgyak készítésével.

5-6-7 éves korban:

- a) Gyakorlójáték részképességekben enyhe lemaradást mutató gyermekeknél jelenik meg, melyet az óvodapedagógus indirekt beavatkozása fejleszthet tovább.
- b) Konstruáló, építő játékok az élethelyzeteknek megfelelő tárgyak elkészítése (valóság és képzelet alapján) összerakosgatással, szerelésekkel.
- c) Bábozás, dramatizálás során bábkészítések történnek, és különböző választás (egyszerűség, kedvelt mese) alapján önálló bábozások.
- d) Szerepjátékokban a környezet jelenségeinek, eseményeinek beépítése történik önálló vagy csoportos játékban. A csoportok a játékszabályokat elfogadják, betartják.
- e) A barkácsolás kedvelt tevékenység, s módot ad játékok egyszerű javítására, játékok, ajándéktárgyak készítésére akár több munkafázisban és több napon át. Különböző technikákat ismernek meg.
- f) Szabályjátékok verbális, mozgásos és manipulatív játéktevékenységek során rajzolnak, önálló szabályjáték választás alapján, szabályok megfigyelésével, megtartásával.

A játék támogatásából adódó óvónői feladatok

A játék, mint az óvodáskorú gyermekek alaptevékenysége olyan lehetőség az óvodapedagógusok számára, amit tudatosan felhasználhatnak a gyermekek fejlesztése érdekében, biztosítva a gyermekek számára, hogy képességeiket önállóan választott, sokrétű játéktevékenységgel fejlessze, gyakoroltassa.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermekei játék kibontakozását.

Mindezt az óvodapedagógus feltétele teremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Feladatok

- Nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, és folyamatos fenntartása.
- A játékok és az eszközök a gyermekek által jól látható, szabad választhatóságra lehetőséget nyújtó elhelyezése.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékgigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- A csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása.
- Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása.
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz.
- A gyermekek játékanak megfigyelése.
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyerekekkel való együtt játszás során.
- Csak szükség esetén való beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

Sikerkritériumok

- Örömmel, önfeledten játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására.
- Szívesen vállal szerepet.
- Kialakul a társakkal való együttjátszás.
- Kialakul a másik gyermek játékanak tiszteletben tartása, alá-fölrendeltségi viszonyok önkéntes elfogadása, gyermekközösségek által kialakított, elfogadott szereposztások.
- Önálló, kezdeményező megnyilvánulásai lesznek, kezdeményező magatartásúvá válik.
- Betartja és követi a megismert szabályokat. Másokat is figyelmeztet a szabály betartására.
- Kreatív ötletekkel barkácsol, konstruál.
- Alakulnak pozitív érzelmei társai iránt.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

Kultúraátadás

Kultúraátadás, mely a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket. Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve magasabb szintre. A családdal való együttműködés során az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyermekek. Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, etnikai hagyományokra. Figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Mesélés – verselés

Az anyanyelvi nevelés komplexitásának elsődleges eleme az irodalmi nevelés, melynek eszköze a mese-vers, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel –feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mese- képi és konkrét formában feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges megfelelő viselkedési formákat. Az óvodáskorú gyermekek életkorának megfelelő irodalmi műfajok, a mesék, versek élményt nyújtanak a gyermekek számára. A mese éppúgy, mint a játék örömforrás. Mindkettőből hiányzik a közvetlen oktató szándék, magától értetődő társas élmény. A pozitív és negatív élmények átélése egyaránt formálja a gyermekek személyiségét. A mese beszédnevelő, én erősítő és személyiséget fejlesztő hatása felbecsülhetetlen. A mese tanít az emberi együttélés törvényeire. A vers érdekes, ritmikus hangzása, mozgásélménnyel összekapcsolhatósága miatt vonzó a gyermekeknek. A versmondás a legtermészetesebb alkalom a beszédtechnikai problémák javítására és a verbális emlékezet fejlesztésére. A mesék, versek segítségével a gyermekek érzelmi, értelmi világát gazdagítjuk, mese igényüket kielégítjük, szorongásaikat feloldjuk, érzelmi biztonságot nyújtunk. Igényes irodalmi műveket válogatunk évről-évre – népi mondókákat, népmeséket, jelentős költők, írók műveit, hogy ápoljuk anyanyelvünket, s fejlesszük a gyermekek érzelmi kulturáltságát, erkölcsi szokásaikat, világképüket, képzelőerejüket. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos, mondókázás és verselés a kisgyermekek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Óvodánk tevékenységekkel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. A nap folyamán bármikor lehetőséget adunk a beszélgetésre, különösen hétfői napokon, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek. Arra neveljük őket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket. Lehetőséget biztosítunk és teremtünk minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására, így képessé válnak arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.

Célunk:

- Az anyanyelvi kultúra megalapozása, az irodalom iránti érdeklődés felkeltése és megszerettetése.
- Erkölcsi magatartásformák kialakítása.
- Kulturális örökség átadása.
- A könyvek iránti vonzódás kibontakoztatása.
- A szülők nevelési szemléletének formálása.

A mesélés és verselés gyakorlata az óvodában

Korosztály	Tartalom
3 – 4 évesek	mondókák, rövid versek, állatmesék, történetek; ismerkedés a képes – mesés könyvvel
4 – 5 évesek	mondókák, hangutánzó mesék, párbeszédű mesék, verses mesék, láncmesék, egyszerűbb szerkezetű tündérmesék, történetek, versek
5 – 6 – 7 évesek	trefás mondókák, kiszámolók, párválasztók, felelgetők, versek, állatmesék, trefás mesék, tündérmesék, csali mesék, folytatásos mesék, verses mesék, meseregények.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A mese és vers élményfeldolgozásának lehetőségei

Bábozás

A beleélés, az életre keltett bábbal való azonosulás a bábjáték legjellemzőbb, legértékesebb sajátossága. A bábozás során a gátlásos gyermekek is feloldódnak, bátran beszélnek, beleélik magukat a bábu szerepébe, „kijátsszák magukból” szorongásaikat, s újra élik kellemes élményeiket. Az egyébként félénk, bátortalan kisgyermeket is szólásra készíti. Különösen nagy segítség ez kiscsoportban a beszoktatás időszakában. Eleinte elsősorban a bábuk mozgása kelti fel a figyelmüket, későbbiek folyamán kedvenc meséiket és kitalált történeteiket is szívesen elbábozzák.

Dramatizálás (szituációs játék, mimetikus játék)

A drámajátékot az óvónő kezdeményezi. A gyermekek által kezdeményezett drámajáték pedig inkább a szituációs játék körébe tartozik. Egyszerűbb felépítésű, párbeszédesebb, a számukra kedves meséket dramatizálhatjuk. A gyermekek szívesen azonosulnak a szereplőkkel, karakterükkel, segítik az élmények elmélyítését. Szívesen utánozzák, mímelik egy-egy szereplő, jellemző mozgását. Testmozgásukkal, mimikájukkal képesek megjeleníteni különböző jellemeket, hangulatokat, tevékenységeket mesékben és versekben. A bábozás és a dramatizálás igazi élményforrás, örömszerzés az óvodáskorú gyermek számára. A mese, vers hatását a gyermekek viselkedéséből, rajzaiból, festményeiből, beszélgetéseiből mérhetjük le.

A mese-, verstevékenységgel kapcsolatos óvónői feladatok

- Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi – a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása.
- Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére.
- A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására.
- A gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése.
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása.
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.
- Színházlátogatások szervezése.
- A mesélés szerepének megismertetése szülői körben.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Sikerkritériumok

- Örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen részt vesz.
- Képes kitartóan figyelni.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait felidézni és összekötni.
- Szívesen nézeget képeskönyvet; megbecsüli azt, vigyáz épségére.
- Szívesen mond verset, mondókát.
- Képes történeteket elmondani.
- Képes meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait.
- Nő a szülői mesélés gyakorisága.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének a zene fontos szerepet tölt be életünkben, nélküle sivárabb, egyhangúbb, szürkébb lenne a világ. A dal a zene nemcsak megszépíti, megszínesíti a hétköznapiakat, hanem általa kifejezhetjük és közvetíthetjük érzelmeinket, esztétikai élmény részesei lehetünk, akár előadóként, akár hallgatóként éljük át gyönyörűségét.

Az óvodai ének – zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak, s a magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható anyagként szolgálnak. Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének – zenei nevelés alapjára épülő fejlesztés az óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható.

Cél:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A zenei nevelésből adódó óvónői feladatok

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

Korosztály	Tartalom	Hangkészlet	Anyag
3–4 évesek	<ul style="list-style-type: none"> A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozzanak. A játékok elsősorban kétszemélyes (óvónő-gyerek) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. 	s-m l-s-m m-r-d s-m-r-d d-l-s mondóka dal műdal ritmus	3-4 dal 3-4 dal 2-3 dal 2 dal 1 dal 5-7 10-14 2-3 tá, ti-ti
4-5 évesek	<ul style="list-style-type: none"> A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang. A negyed és páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat. A játékok csoportos jellegűek: körjátékok, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. 	s-m l-s-m s-m-d m-r-d s-m-r-d m-r-d-l d-l-s mondóka dal műdal ritmus	2-3 dal 2-3 dal és lefutás dó-ra 1-2 dal 2-3 dal 2-3 dal 2 dal 1-2 dal 4-6 12-15 3-4 tá, ti-ti és szinkópa
5–6-7 évesek	<ul style="list-style-type: none"> A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet félhang is (fá, ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. Ismerjenek meg újabb játékformákat is: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő pársjátékok. 	s-m l-s-m s-m-d m-r-d s-m-r-d l-s-m-r-d m-r-d-l d-l-s r-d-l-s m-r-d-l-s mondóka dal műdal ritmus	2 dal 2 dal 1-2 dal 1-2 dal 2-4 dal és lefutás dó-ra 6-8 dal és lefutás dó-ra 2 dal 5 dal 2 dal 2 dal 3-4 20-26 5-6 tá-tá, ti-ti, szinkópa és tizenhatod

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása, friss levegő biztosítása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, farsang, lakodalmak stb.
- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal-és zenei anyag kiválasztása.

Óvónői feladatok a zenei képességek fejlesztése terén:

Korosztály	Tartalom
3–4 évesek	<ul style="list-style-type: none"> • Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halk-hangos különbségének felismertetésével. • Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekelésével. • Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése. • Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékelésével, játékos mozdulatokkal. • Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása. • Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása. • Ritmusmotívumok – egyszerű beszélt és énekelt – visszatapsoltatása.
4-5 évesek	<ul style="list-style-type: none"> • Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékelésével. • Halk-hangos megkülönböztetésével: beszéd, ének és taps formájában. • Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti. • Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése. • Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket. • Gyors-lassú tempótartás képességének kialakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül. • Táncos jellegű mozdulatok alakítása. • Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása. • Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekelésével. • Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés.
5–6-7 évesek	<ul style="list-style-type: none"> • Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékelésével. • Gyors-lassú és a halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

	<ul style="list-style-type: none"> • Dallamfelismertetés kezdő vagy belső motívumról. • Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel. • Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg. • Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében. • Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával. • Dallam felismertetése a dal ritmusáról. • Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása. • Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál. • Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon. • Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése. • Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal. • Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játékra.
--	---

Sikerkritériumok

- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
- Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
- Szívesen hallgat zenét.
- Zenei érzékenysége, fogékonysága korának megfelelő.
- Bátran énekel, akár egyedül is.
- Korához képest tisztán énekel.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú...
- Felismeri néhány hangszer hangját.
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Gyermektánc:

Zenés tevékenységek megvalósulása során lehetőség nyílik a néptánc, népi játékok megismerésére. A gyermekek játékos mozgás és a tánc segítségével ismerik és szeretik meg a mozgás örömét. A gyermekek a kreativitást, fantáziát szabadon engedő természetes mozgásokra épülő foglalkozások során könnyebben motiválhatók, sikerélményt nyújtnak, feltámad bennük az igény a testmozgás iránt. Szívesen táncolnak, sokszor a felnőtt mozgását utánozzák, követik. Minden új fizikai élmény a kisgyermek magabiztosságát erősíti, segítséget nyújt újabb feladatok elvégzéséhez.

Cél: A felnőtt minta spontán utánnézéssel a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé váljon az éneklés, dalos gyermekjátékok és a gyermektánc is.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óvónői feladatok:

A gyermekek számára alkalmas dalok, mondókák, dalos játékok, eltáncolt dallamok, zenehallgatásra szánt dalok helyes kiválasztása.

A népi gyermekjáték és gyermektánc kiválóan alkalmas a gyerekek ismereteinek bővítésére, képességeik fejlesztésére.

A gyermekek jó ízlésének kialakításához alkalmas zene kiválasztása az óvónő egyik feladata.

3-4 évesek játékos táncos mozgásának anyaga:

Mozgásformák	Táncmozdulatok
<ul style="list-style-type: none"> - játékos utánzó mozgások, ismétlődő mozdulatok - játékhoz kapcsolódó mozgások - álló helyzet, körforma áll, indul - helyben járás egyenletes tapssal - járás kör összefogása nélkül - sor, köralakítás kézfogással járás közben - járás közben guggolással - testrészek ütögetése / comb, elől, oldalt, mellkas/ - dülöngélések, fordulatok jobbra, ballra	<ul style="list-style-type: none"> - egyenletes táncmozgás csípőre tett kézzel, lányok szoknyafogás, fiúk hátul csuklófogás - térdrugózás jobbra-ballra kis mozdulattal - kis terpeszben testsúly áthelyezése negyedenként egyik lábról a másikra - guggolás körjátékkal - egyenletes szökdelés páros lábbal - egyenletes szökdelés enyhén terpesztett lábbal

4-5 évesek játékos táncos mozgásos anyaga:

Mozgásformák	Táncmozdulatok
<ul style="list-style-type: none"> - utánzómozgás, taps, guggolás, kaputartás - párcserélő, szerepcsere, párválasztó, kiforduló - párosával keresztfogás, páros vonulás, vonulás kapu alatt - kígyó/ hullámvonal, csigavonal, sorgyarapító külső kör - járás irányváltoztatással, láncsor, libasor, kör - két sor egymással szemben - párban táncolás, szétszórt alakzatokban	<ul style="list-style-type: none"> - ringás állva járás közben - állva zökkenés, páros sarokemelés - oldalzáró lépés jobbra-ballra / lép-zár/, záró lépés előre - szökdelés, egyenletes térdrugózás negyedekre - sétálás, járólépés negyedekre - dobbantás, forgás, guggolás, helycsere, egymás megkerülése - páros forgás, páros vonulás - oldalzáró lépés, záró lépés előre - helyben járás tapssal, saját tengelykörüli forgással 4/4 alatt - helyben járás különböző kézmozgással taps, comb, mell, váll, ütögetéssel - körben járás kézfogással - hátrafelé járás közben tágító mozgás - szökdelés váltott lábbal féldallamonkénti váltással

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

5-6-7 évesek játékos táncos mozgásának anyaga:

Mozgásformák	Táncmozdulatok
<ul style="list-style-type: none"> - két egyenes oszlop szemben állva, vonulás oszlopban - csigavonal/rétes/ hullámvonal két csoportban - két kör halad ellentétes irányba egymáson belül, arccal a középpont felé - két kör egymással szemben, páros kör- két kis kör- négy kis kör - szűkülő, táguló kör - egy kapu két átbújó sor - a párok szétválnak, majd találkoznak, mindenki párban - kőketánc, iglice, bújj-bújj zöld ág/ társak megkerülése kígyózva/ - sorgyarapító, átbújás kapusor alatt - két kapusor, köralakítás - kör kapuzárással történő felbontása, újraalkotása, kapuzárás körformában	<ul style="list-style-type: none"> - sarokkoppantás előre váltott lábbal, szimmetrikus ismétlés - kis csárdás lépés - záró lépés hátra, szimmetrikus ismétlés - forgás egyedül párosával - kis csárdáslépés dobbantással - menetirányban ringólépés - szökdelés előre térdfelhúzással - térdfelhúzás váltott lábbal - két combot üti, vagy comb alatt tapsol

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az ábrázoló tevékenységek a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszik lehetővé a gyermekek számára, az önmegvalósítás, önkifejezés eszközeként. A gyermekek ízlésének, alkotó-befogadó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatását, az esztétikai nevelést szolgálják. Az óvodapedagógus választása szerint kötött vagy kötetlen formában szervezzük a tevékenységeket.

Célunk:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

Az ábrázoló tevékenységből adódó óvónői feladatok

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: ruha ujjának feltürése, kézmosás stb. A higiéniai szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alapttechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Bemutatja a gyermekeknek - az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő - műalkotásokat, épületeket, a szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való megismerését, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.
- Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- A gyermekek rácsodálkoznak a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy ösztönző eszközzel segíti.
- A váratlan eseményen alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek.
- Mintázáshoz sokféle anyagot használ (pl. vizes homok, gyurma, gipsz, agyag stb.).
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Sikerkritériumok

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Szívesen alkot közösen a többi gyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolás során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti környezetét.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai élményt alkotni.
- Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Megfelelő a finom motorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.
- Térlátása korának megfelelő.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezet, intermodalitása korának megfelelő

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerésére nevelés célja, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot (cselekvő és érzékszervi) szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten, mert így képesek tájékozódni, eligazodni környezetükben.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermekek megfigyeléseire, tapasztalataira, élményeire támaszkodva kell új ismereteket nyújtanunk, a meglévőket elmélyíteni, rendezni. Építve a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.

A társadalomba való beilleszkedéshez szükséges attitűdök, viselkedésformák, alapvető szokások kialakítása, empátiás képességük formálása fontos része e folyamatnak.

A célhoz szorosan kapcsolódik környezetvédő, természetszerető emberi személyiség kialakítása, érzelmi vonzódás, ökológiai szemlélet megteremtése.

A foglalkozások jellege szerint az óvodapedagógus választja meg a kötött vagy kötetlen munkaformát.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Az intézményünk elkötelezett a fenntarthatóság biztosítása mellett. Valljuk, hogy a természetes és épített környezet minőségét, értékeit meg kell őriznünk, és ezt a szemléletet tovább kell adnunk a ránk bízott gyermekek számára. A környezet minőségét, a fejlesztések közben kell garantálni, s arról nem utólag gondoskodni, amikor a károsodást már létrehoztuk. Önkéntes, gondos és megelőző magatartással hozzájárulunk a környezet a társadalom és gazdaság egyensúlyának megőrzéséhez. Célunk nem csak az óvodások, de a szülei illetve közvetlen környezetük szemlélet váltása is. Törekszünk arra, hogy a környezetünk minél optimálisabb alapot biztosítson céljaink éléséréshez.

Feladatunk természetbarát környezet kialakítása, harmonikus, nyugodt légkör biztosításával, személyiségük tiszteletben tartásával, az alapvető testi és lelki szükségletek kielégítésével az egészséges, biztonságos életmód megteremtése a gyermekek számára.

Spontán és szervezett tevékenységek során az élő és élettelen környezet felfedeztetése, tevékeny megismerése.

Az életkornak megfelelő tapasztalatok és képességek, készségek kialakítását – elősegítve a biztonságos tájékozódást, eligazodást.

Lakóhelyünk természeti és környezeti adottságainak felfedeztetése, kulturális értékeinek megőrzése, ápolása.

A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenységek egészét. A spontán játékhoz kapcsolódva, beszélgetések során, séta, kirándulás, udvari tevékenység közben legalább olyan hatékonyságot érhetünk el, mint a tudatos kezdeményezéseken, foglalkozásokon.

A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Célunk:

- A természeti és társadalmi környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

A külső világ tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Témaválasztásánál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: játékos tevékenységek, megfigyelés, kísérletezés, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése.
- Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Meglátatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a víz, a levegő, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- Környezetbarát szokások megalapozását segíti: pl. takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, illetve a hulladékkezeléssel, szelektálással.
- Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- A csoportszobában lehetőség szerint élő természetsarkot alakít ki.
- Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- Terepgyakorlatokat, sétákat, kirándulásokat szervez, ahol az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észreveteti a legapróbb növényt, rovar, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- A terepgyakorlatokon, sétákon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgesek, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok stb.).
- Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Sikerkritériumok

- Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme.
- Tudja saját és szülei nevét.
- Ismeri szülei foglalkozását.
- Tudja óvodájának nevét.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismeri a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükségesek.
- Szívesen vesz részt terepgyakorlatokon, kiránduláson, sétákon, rendezvényen.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a gyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célunk:

- A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazása, a pontos, egyértelmű, gyermekek számára érthető közvetítés.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel, esetenként kötött munkaformában a feladattól függően.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:

Tárgyak, személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések

- Tárgyak, személyek tulajdonságainak felismerése, megnevezése
- Tárgyak, személyek összehasonlítása felismert tulajdonságok szerint
- Kiválogatás általános, kiemelt tulajdonság szerint
- Szétválogatás meghatározott tulajdonság szerint
- Rendezés meghatározott szempont, tulajdonság alapján
- Irányított összehasonlítások
- Szavakban történő összehasonlítások

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése (hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom, terület)
- Halmazok összehasonlítása, összemérése, több-kevesebb-ugyanannyi, párosítások
- A mennyiség mérhető nagysága: egységgel való mérések (hosszúság- tömeg- űrtartalom- területmérés)
- Halmazok számlálható tulajdonsága, tő- és sorszámnevek, halmazokkal végezhető műveletek (részhalmaz keletkeztetése, halmazok egyesítése, bontása, különbsége, kombinatorika)
- Játékos szituációkban számolás, bontás, mennyiségfogalom egyéni fejlettségtől függően 6-10-es számkörben.

Tapasztalatok a geometria körében

- Tapasztalatok szerzése gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék azt testükön, tárgyakon.
- Építés szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkotás síkban is szabados, tapasztalatok szerzése síkmértani formákról, a rész-egész viszonyának felfedezése
- Logikai játék használata: építés, felületek lefedése.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tájékozódás térben és síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok a tükörrel: tükörkép, szimmetria.
- Tájékozódás labirintusban.
- Sorozatok felfedeztetése, létrehozása: játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

Sikerkritériumok

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent...
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat felismeri és megnevezi: kocka, gömb, téglatest.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az óvodai élet munkajellegű tevékenységei

A gyermeki munka része az óvodai életnek. Játékos jellege az óvodáskor végéig megmarad, de konkrét célra irányuló tevékenység, mely felelősséggel jár, hasznos és szükséges.

Pozitívan és sokoldalúan hat a motoros képességek fejlődésére. A munka során a gyermekek sokszínű tapasztalatot szereznek a környezetről, az anyagok milyenségéről, az eszközök használatáról.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, és biztosítjuk a munka állandóságát, folyamatosságát. Mindenfajta munkában és minden korcsoportban megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségét, hiszen a munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését, ha pozitív élmények átéléseként jelenik meg.

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek és kompetenciák alakítása

- Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

A munka jellegéből adódó óvónői feladatok

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Elegendő munkalehetőség szervezése.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- A differenciálás elvének érvényesítése feladatadáskor.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: ültetés, öntözés, csíráztatás, hajtatás, szaporítás stb.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről stb.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét reális, a gyermekhez mértén fejlesztő hatású.

Sikerkritériumok

Önkiszolgáló tevékenységek:

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a kötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével csökken.

Alkalomszerű munkák:

- Pontos megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Közösségi munkák:

- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik. Szükség esetén segítséget kérnek.
- Felelősi munkákat szívesen vállalnak, önállóan teljesítik a feladatot.
- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában.
- Vigyáznak játékaikra, rendben tartják azokat.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- A szemetet a megfelelő helyre gyűjtik szelektív módon
- Szívesen segítenek a falevelek gyűjtésében.
- Szívesen ápolják a növényeket a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- Télen gondoskodnak a madarokról.
- Vigyáznak a természet kincseire: víz, áram, papír stb.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését fejlesztését támogatja. Fontosnak tarjuk az ismeretek átadását, bővítését. A tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését. Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. A gyermekek esetében a tevékenységi vágyósztonzó a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre, és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesznek, azaz tanulnak. Játék közben játékosan, szinte észrevétlenül tanulnak a gyermekek, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán vagy irányított (kötött vagy kötetlen) módon tanuljanak a gyermekek.

A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének. Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és alkalmazhatóságban mégis több ismeretet nyújtsunk.

A minél több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás, és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a 3-7 éves korú gyermekek fejlődése szempontjából.

Célunk:

- Az alap - kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- Az ismeretek adekvát (a lényegét pontosan tükröző) alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása utánzásos minta-és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembe vétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- A tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

A tehetség ígéretes gyermekek megnyilvánulása:

- intellektuális képességekben (szókincse, emlékezet, gondolkodás, kreativitása)
- speciális képességekben(zenei, ábrázoló, matematikai, pszicho motoros, szociális)
- viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)

Sikerkritériumok

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
- A részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

---

5. AZ ÓVODA NEVELÉSI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

E tevékenység **fő feladata** a nevelési programunk funkcionális működésének vizsgálata: a Helyi nevelési program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása.

Célja a visszacsatolás: a változások érzékelése a kiinduláshoz képest, esetleges termódosítás vagy megerősítés, az elmozdulás szükségességének feltárása. Mindezt a gyakorlati pedagógiai munka segítése, fejlesztése érdekében kell elvégeznünk.

Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre és a jutalmazás módszerének alkalmazására.

Az ellenőrzés folyamata információk gyűjtésével kezdődik, az információk elemzésével folytatódik, majd a következtetések levonásával végződik. Az ellenőrzésre vonatkozó szempontokat az éves és az ötéves önértékelési program, valamint a Munkaterv tartalmazza. Az ellenőrzés fontos része az önelemzés, önértékelés.

Alapvető ellenőrzési terület az óvoda Helyi nevelési programjának megvalósulása, beválása. Ebben nagy feladat hárul a Szakmai Munkaközösségre.

Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős. Az intézményvezető mellett a Belső Ellenőrzési Csoportvezető, a közalkalmazotti képviselő vagy a munkaközösség vezetője, munkamegosztás alapján vesznek részt

Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik. Első számú szakmai dokumentuma a Helyi pedagógiai program, amely éves szintre bontva a Munkatervben realizálódik.

A csoportokban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját a csoportnaplók, az óvónők által készített kerettervek, fejlesztő tervek, a folyamatos feljegyzések, a családlátogatások feljegyzései, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek alkotják.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónőkkel folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismereteik és problémaérzékenységük.

A gyermekek viselkedése tükrözi az óvónő munkájának. Az óvónő-gyermek kapcsolatán múlik az óvodában eltöltött idő hasznossága. Minden gyermek megkülönböztetett figyelmet vár el óvónőjétől. Az odaadó, bizalmat sugárzó óvónőhöz ragaszkodnak a gyerekek, jól érzik magukat, vidámak, mozgékonyak.

Másik jelzőrendszer a szülő. Ha nyugodt lelkiismerettel távozik reggel az óvodából, ha szívesen támogatja gyermeke óvónőjét munkájában, ha a szülői értekezletek népszerűek, ha a szülők nyitottak és közvetlenek – jól működő a nevelői partnerkapcsolat. Szívesen kapcsolódnak be az óvoda tervező, szervező munkájába.

Az értékeléshez az Intézményi Minőségirányítási Programban meghatározott módon és időben beszerezzük a partnereink értékelését valamint elégedettségének mérését.

A csoportlátogatások és az azt követő megbeszélések alkalmat és lehetőséget adnak az önelemző, önértékelő megnyilvánulásra, az időtálló értékek megfogalmazására, a példaértékű óvónői magatartás megerősítésére.

6. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGE

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Úgy szervezi az óvodai környezetet – személyi és tárgyi feltételrendszert –, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség. Kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Migráns gyermekeink nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Hátrányos helyzetű gyermek: az, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek: a hátrányos helyzetű gyermekek közül az, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – a gyermek három éves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek

- A család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik (pl. segély, nyugdíj, alkalmi munka után járó jövedelem).
- Szűkös lakáskörülmények.
- Egészségtelen lakhatási feltételek (pl. vizes, salétromos falak, alagsori lakás, szuterén).
- Szülők alacsony iskolai végzettsége.
- Deviáns környezet szocializációs ártalmi (alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély).
- Család hiánya (állami gondozásba vett illetve onnan kikerült gyermek, egyszülős család, elvált szülők).
- Beteg vagy korlátozott képességű szülők.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, érzelmi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermek veszélyeztettségére utaló jelek

- Fizikai bántalmazás.
- A gyermek szexuális zaklatása.
- Szülői felügyelet hiánya.
- Elhanyagoló szülői magatartás.
- Hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények.
- Pszichés bántalmazás.
- Éhezés, nem megfelelő táplálkozás.
- Minimális jövedelmi viszonyok.
- Indokolatlan hiányzás az óvodából.

Veszélyeztetettség gyanúja esetén az óvoda vezetője köteles

- Jelzéssel élni a gyermekjóléti szolgálatnál.
- Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Óvónők feladatai

- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése.
- Szükség szerint környezettanulmány végzése.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek, óvodavezetőnek.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek, óvodavezetőnek.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- Kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi feladatok ellátásához kapcsolódó szervekkel, személyekkel.
- A nevelési év kezdetekor tájékoztatja a szülőket, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel, milyen problémával fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel.
- Ha szükséges családlátogatáson vesz részt.
- Tájékozódik a hátrányos, illetve veszélyeztetett gyermekek körülményeiről, és a változásokról.
- Titoktartási kötelezettségének a törvény által előírt módon eleget tesz.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén segíti, illetve kezdeményezi a rendszeres gyermekvédelmi támogatás megállapítását.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az óvodavezető feladatai

- A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása.
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.
- Veszélyeztettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően. Ezek dokumentálása.
- Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítségének lehetőségei

- Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről.
- Kedvezményes étkezési térítési díj biztosítása (a törvényi rendelkezéseknek megfelelően normatív állami támogatás; az önkormányzat tandíj és intézményi térítési díj rendeletének megfelelően az igazolt jövedelem alapján).
- Szülők által ajándékozásra behozott gyermekruhák, játékok elajándékozása a rászoruló családoknak.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni:

- az óvoda orvosával, védőnőjével
- a Gyermekjóléti Szolgálattal
- gyámügyi hivatallal
- Civil szervezetekkel

Sikerkritérium

- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- A szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

---

7. AZ ÓVODI ÉLET SZERVEZÉSE

Óvodánkban a nevelés a jóváhagyott helyi pedagógiai program alapján történhet, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, az óvodapedagógusok és a szülők, valamint a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárok – beleértve a számított létszámra vonatkozó előírásokat is – figyelembevételével. A gyermekek egészsége, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a napirend a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő tartamú (5-30 perces) kötött vagy kötetlen csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Csoportszervezés

Az óvoda adottságait, lehetőségeit, foglalkoztatók méreteit figyelembe véve, a helyi adottságok alapján homogén életkorú csoportokat szervezhetünk. Homogén csoportjainkba a jelentkező gyermekek létszámától és születési időpontjától függően 2,5-3-4 éves kiscsoportosok, 4-5 éves középső csoportosok, 6-7 éves nagycsoportosok kerülnek.

Nem minden gyermek esetében biztosított, hogy azonos nevelő kísérelje beszoktatástól óvodáskor végéig. A mi kis családi óvodánkban ez nem okoz gondot, hiszen a gyermekek ismernek minden dolgozót, csupán kiscsoportban kötődnek erősen az adott személyhez.

Foglalkoztató cserére akkor kerül sor, ha a csoportbontás csak úgy oldható meg, hogy egyik vagy másik csoport létszáma több 25 főnél.

A gyermekcsoportok elnevezése: Katica, Pillangó és Méhecske csoport.

Napirend, hetirend

Óvodánk napi 10,5 órás nyitva tartással működik.

Napi életünk időkereteit a hetirend és a napirend biztosítja.

Az óvodai életrend, a napi élet megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét, és rugalmasan alkalmazzuk állapotuktól függően. A gyermekek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiinduló pontnak. Ebből következik, hogy a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítunk.

A napirend, hetirend kialakítása a helyi lehetőségek, igények, hagyományok figyelembevételével történik, alkalmazkodva a nevelési év változásaihoz, a gyermekek korához.

A napirend biztonságot, támpontot ad, és állandóságot jelent a gyermekek számára.

A jól átgondolt, kidolgozott napirend rugalmassága mellett megfelelő, optimális időt biztosítva lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre.

A szeptember 1-től május 31-ig, és a június 1-től augusztus 31-ig terjedő időszakok napirendjét a gyermekek biológiai (étkezés, alvás, mozgás) és társas szükségleteit szem előtt tartva alakítjuk ki.

A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy – egy tárgy (téma) köré csoportosítva dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Javasolt napirendek korcsoport szerint

3-4 évesek csoportja számára:

Idő	Tevékenység
6.30-10.30	Szabad játék, szabadon választott tevékenység Kötelező testnevelés heti egy alkalommal, Mindennapos testnevelés Tízórai Óvónő által kezdeményezett tevékenység
10.30-11.30	Udvari játék, levegőzés, séta
11.30-12.30	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12.30-13	Előkészület a pihenéshez
13-15	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
15-17	Öltözködés, mosdóhasználat Uzsonna Szabad játék, szabadon választott tevékenység Óvónő által kezdeményezett tevékenység

4-5 évesek csoportja számára:

Idő	Tevékenység
6.30-10.30	Szabad játék, szabadon választott tevékenység Kötelező testnevelés heti egy alkalommal, Mindennapos testnevelés Tízórai Óvónő által kezdeményezett tevékenység
10.30-11.45	Udvari játék, levegőzés, séta
11.45-12.45	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12.45-13.15	Előkészület a pihenéshez
13.15-15	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
15-17	Öltözködés, mosdóhasználat Uzsonna Szabad játék, szabadon választott tevékenység Óvónő által kezdeményezett tevékenység

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

5-6-7 évesek csoportja számára:

Idő	Tevékenység
6.30-10.30	Szabad játék, szabadon választott tevékenység Kötelező testnevelés heti egy alkalommal, Mindennapos testnevelés Tízórai Óvónő által kezdeményezett tevékenység
10.30-12	Udvari játék, levegőzés, séta
12-12.45	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12.45-13.15	Előkészület a pihenéshez
13.15-14.30	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14.30-17	Öltözködés, mosdóhasználat Uzsonna Szabad játék, szabadon választott tevékenység Óvónő által kezdeményezett tevékenység

A nyári időszak napirendje nagyobb szabadságot nyújt, így gondosabb megtervezést igényel építve a szorgalmi év eredményeire, anyagára.

Javasolt nyári napirend

Idő	Tevékenység
6.30-12	Szabad játék, szabadon választott tevékenység Tízórai Játék a szabadban Óvónő által kezdeményezett tevékenység
12-12.30	Előkészület az ebédhez
12.30-13	Ebéd
13-14.45	Előkészület a pihenéshez, Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14.45-17	Öltözködés, mosdóhasználat Uzsonna Játék a szabadban, óvónő által kezdeményezett tevékenység

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat – vallási, nemzeti, etnikai -, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazzuk. A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, és választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermekek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekinthetőséget és kellő kreativitást igényel.

A tevékenységek közül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést, ének, zenei tevékenységet, és feladattól függően a rajzolás, festés, mintázás tevékenységet szervezzük kötött formában. Ennek indokai:

- A mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvónőtől fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható.
- A testnevelési játékok sor- és csapatversenyei, a különböző fogó- és labdajátékok, dalos játékok több gyermek egy időben történő részvételét igénylik.
- A választhatóság elzárkózást eredményez, a közös tevékenység ráhangol, segítő támpontot nyújt bizonyos feladatoknál.
- A kötött foglalkozás is lehetőséget ad a differenciálásra, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére.

A fejlődés nyomon követése

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését, és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző, kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelés csak jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, és teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. való

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő családlátogatással elkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, anamnézis felvételével. A gyermek fejlődését fejlettségmérő lapon rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük, s az ezeket az információkat tartalmazó dokumentumokat a személyiség dossziében tároljuk. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy ez a dokumentum is bekerül a dossziéba.

8. SZEMÉLYI és TÁRGYI FELTÉTELEK

Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

A közoktatási törvényben meghatározott óvodapedagógus felsőfokú szakirányú végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása.

Elvárásaink az óvónő felé:

- gyermek- és családcentrikusság
- elfogadó, támogató, segítő attitűd
- jó empátiás készség
- vidám, felszabadult játéklétkör létrehozásának képessége
- differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- környezettudatos szemlélet
- csapatjátékos

Az óvodapedagógusok száma 6 fő, pedagógiai munkát segítők 3 fő.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda a működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának kell hozzá járulni az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményei, az óvoda nevelési programjának sokszínűsége szükségessé teszik a pedagógusok rendszeres belső és külső továbbképzését, önképzését. Ezt segítik a helyi munkaközösség, a pedagógiai és szakszolgáltató intézmények szervezetei. Logopédus heti egy alkalommal foglalkozik az erre rászoruló gyermekekkel. Feladata: elsősorban a gyerekek beszédének szűrése a beszédfejlődés akadályoztatása szempontjából, ezek kezelése; másodsorban nagycsoport év elején dyslexia-prevenációs vizsgálat végzése minden gyermeknél, szükség esetén annak szakszerű terápiaja.

Az óvónő személyisége, stílusa:

Programunk sikerét, megvalósulásának színvonalát, vagy esetleges kudarcát is meghatározhatja az óvónők személyisége, a nevelőtestület légköre, a vezető közreműködése.

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartásában az óvónők végzik. Személyünk minta a nevelésben. Magatartásunkat az elfogadás, a tolerancia, kezdeményező-készség jellemzi, az SNI gyermekek fogadásakor különösen.

Minden esetben elfogadjuk a család elsődlegességét a gyermek nevelésében. A gyermekeket szeretetteljes, megerősítő légkör veszi körül, mely biztonságot, védelmet, kiszámíthatóságot jelent számukra.

Saját értékeinket is megmutatjuk a gyermekeknek, erősítjük azt a nevelői stílust, mely a segítőkészséget, a pozitív dolgok észrevételét, és kiemelését helyezi előtérbe, a számonkérés, bírálat, negatív megkülönböztetés helyett.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A nevelés szempontjából a barátságos, megengedő /de nem szabados/, megértő /és nem bíraskodó/, elfogadó/de nem mindent elfogadó/, együtt érző attitűdöt tartjuk a legkedvezőbbnek.

Konfliktus helyzetekben, döntésekben az önálló megoldásra bátorítjuk gyermekeinket, megmutatjuk a lehetséges módozatokat, megoldásokat, egyezkedési lehetőségeket, figyelünk arra, hogy senkit ne érjen fizikai vagy lelki sérülés.

Az óvodánkban dolgozó óvónővel szemben elvárás, hogy:

- A gyermekek fejlesztéséhez alkalmazzon egyéni módszereket, legyen nyitott, kreatív, tudjon mesemondásával, énekével, alkotásaival esztétikai élményt nyújtani.
- Legyen jártas a néphagyomány-örzésben, a kismesterségek gyakorlásában, legyen igénye a folyamatos önművelésre, továbbképzésre.
- Az SNI gyermekek ellátásához, ismerje meg a speciális eljárásokat, módszereket, tudjon hatékonyan együtt dolgozni óvónő párjával.
- Az óvónők fontos feladata, hogy a nevelőmunkába vonják be a dajkákat, különösen a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák az óvónők irányításával szorosan kapcsolódjanak a csoportok mindennapi életéhez, a csoportjuk eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez. Valljuk, hogy csak olyan közösségben lehet eredményesen és színvonalasan együtt dolgozni a gyermekek érdekében,- ahol jó a közérzet, derű tapasztalható, a döntésekben mindenki részt vehet, tere van az önállóságnak, kezdeményezésnek, a kreativitásnak, ahol minden munkatárs pozitív emberi értékkel rendelkezik, azt mások elismerik, értékelik. Az óvodánkba járó gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben.

A vezető feladata, hogy:

- A gátló tényezőket felismerje, kiküszöbölje.
- Éljen együtt szorosan az óvoda mindennapjaival.
- Keresse meg azokat a lehetőségeket, erőforrásokat mely az intézmény szakmai munkáját, felszereltségét elősegítik.
- Kritikusan, de pozitív szemlélettel olyan módon irányítsa a kollektív tevékenységet, hogy jelentősen előmozdítsa a haladást, a munkatársak fejlődését, de ne kendőzze el a hiányosságokat sem.
- A szülők tájékoztató jellegű felkészítése az SNI gyermekek fogadására elfogadó környezet

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tárgyi feltételek

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések többsége rendelkezésünkre áll, ezek folyamatos pótlása (elhasználódás miatt) és korszerűsítése folyamatos.

Helyiségeink

Helyiségeink megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Csoportszoba	3	3
Logopédiai foglalkoztató, orvosi szoba	1	1
Tornaszoba	1	1
Játszóudvar	1	2
Óvodavezetői iroda	1	1
Gyermeköltöző	3	3
Gyermekmosdó, WC	3	3
Felnőtt öltöző	1	1
Elkülönítő szoba	1	1
Főzőkonyha vagy melegítőkonyha	1	1
Tálaló-mosogató, ezen belül felnőtt étkező	1	1
Felnőtt mosdó	1	1
Felnőtt WC	1	1
Mosléktároló	1	1
Egyéb raktár	1	1
Szertár	1	1

Helyiségeink bútorzata és egyéb berendezési tárgyaink

A csoportszobák a gyermek létszámnak megfelelő mennyiségű asztallal székekkel, fektetőkkal rendelkeznek. Minden csoport rendelkezik zárt fektető tárolóval, játszó szőnyeggel, fényvédő függönyökkel, megfelelő minőségű játéktároló- és tálaló szekrényekkel, valamint eszköz előkészítő asztallal.

Nevelő munkát fejlesztő játékaink és egyéb eszközeink

A játékok és játékeszközök megnevezése

- különféle játékformák eszközei
- mozgásfejlesztő eszközök
- ének-zene, énekes játékok
- az anyanyelv és kommunikáció fejlesztéséhez szükséges játékeszközök
- ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök
- természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését segítő eszközök és anyagok
- munka jellegű tevékenységek eszközei
- egyéni fejlesztést segítő eszközök

Egészség és munkavédelmi eszközeink biztosítottak

A szülők fogadására nincs külön helyiségünk. Az, hogy éppen hol fogadjuk őket (iroda, csoportszoba), a szülővel való találkozás célja határozza meg.

Az óvodai alapeszközöket kiegészítve a program eredményességét, hatását erősítik a következő speciális eszközök:

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- *Lateralitást jelző karszalag* – a kéz, később a test jobb-bal oldalának megkülönböztetését segíti a testnevelés foglalkozásokon illetve a játékidőben is a jobb csuklón viselhető színes szalag, gumipánt.
- *Hagyományos óvodai játékok, eszközök, berendezési tárgyak* – a meglévő eszközök tudatosabb használata a program szellemében. Újak vásárlásánál is ezeket a szempontokat érdemes előtérbe helyezni.
- *Mozgást fejlesztő tornaszerek napi játékos használatra* – a testnevelés foglalkozásokon felhasznált eszközök közül néhányat célszerű a csoportszobában is felhasználni. ezzel a gyermekek játékidőben is gyakorolhatják a mozgásfejlesztő feladatokat, illetve újabb játékokat is kitalálhatnak.
- *Fejlesztő játékok* – a játékeszközök vásárlásánál fontos az óvodapedagógus tudatos odafigyelése arra, hogy melyik játék milyen részképességet fejleszt használatakor.
- *Szakkönyvek, folyóiratok* – az újabb pedagógiai, pszichológiai, módszertani kutatások folyamatos figyelemmel kísérése elengedhetetlen a program korszerűsítése érdekében.

9. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Család – óvoda

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet, ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

A nyitottság mindenekelőtt lehetőségek megteremtése a szülők fogadására, az óvoda - család jó kapcsolatában nyilvánul meg. Intézményünk kiemelt feladata a szülőkkel való együttműködés tartalmi megújítása.

A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával erősítjük a jó partneri viszonyt, elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét, kapcsolatunkat áthatja a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó toleráns magatartás, s ezt kérjük irányunkban is.

Feladataink

- A családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése a különbözőség elfogadásának közvetítése.
- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség családokhoz illesztett megoldásainak keresése, az intervenciós gyakorlat érvényesítése.
- Pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása.
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás-normarendszer elfogadtatása.
- A gyermekek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.
- A családok kultúrájának megismerése, közvetítése.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Kapcsolattartás lehetőségeik:

Beiratkozás

A beiratkozás „az első találkozás” az óvodával, szülővel gyermekkel, óvodavezetővel, ilyenkor rögzítjük az adatokat. Az első találkozás alkalmával bemutatjuk az óvodát, betekintést nyújtunk a kicsoportosok szervezett tevékenységeibe.

Családlátogatás

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. Az első családlátogatást még beszoktatás előtt meg kell szervezni, később többször is, ha ez indokolt a gyermek fejlődése szempontjából. A tapasztalatokat a személyiségdossziében rögzítjük. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

Beszoktatás

A beszoktatás célja: a gyermekek beilleszkedésének segítése. Beszoktatásra azért van szükség, mert a gyermek számára ismeretlen, új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével.

A beszoktatás formái:

- nevelési év megkezdése előtti ismerkedés,
- anyás beszoktatás,
- fokozatos beszoktatás.

A beszoktatás lehetőségéről a szülőket a beiratkozáskor tájékoztatni kell, továbbá motiválni arra, hogy gyermekük érdekében éljenek a beszoktatás lehetőségével.

Közös programok, ünnepek

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elvek közelítésére. A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kulturális eseményeket, gyermeknapot, s az ezekre való felkészülést.

Közös programok, ünnepek hagyományai:

- Szüreti felvonulás
- „Tök jó nap”
- Lámpás felvonulás
- Karácsony
- Anyák napja
- Évzáró, ballagás
- Apák napja

Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvodai élet mindennapjaiból úgy külsőségben, mint tartalmukban.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Nyílt nap

Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők a személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van a társakkal való összehasonlításra is.

Átélik a szabad játék készségekre, képességekre gyakorolt hatását, a gyermek kompetenciájának fejlődését.

A nyílt nap idejéről legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell a szülőket (faliújság, honlap stb.).

Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartásra szükség van, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is a gyermekkel a családban történt fontosabb eseményekről. A napi tájékoztatás rövid párbeszéd lényeges információk átadása céljából.

Fogadóóra

A fogadóóra célja a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről.

Célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, időpont-egyeztetés után lebonyolítani. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát szülő és óvónő egyaránt kezdeményezheti. Fontos, hogy az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken (a gyermek munkáival, saját feljegyzéseivel). Javasolt minden évben legalább egyszer leülni minden egyes gyermek szülőjével, ennek különösen középső csoportban van kiemelt jelentősége a következő évi várható beiskolázás miatt.

Szülői értekezlet

Szülői értekezleteken az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Fontos a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele. A szülői értekezlet idejéről, témájáról legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell a szülőket (faliújság, honlap stb.). a szülői értekezleten jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.

Szülői Szervezet

A Szülői Szervezetnek fontos szerepe van a kapcsolat alakításában. Együttműködő, kezdeményező munkájukra mindig számíthatunk, és számítunk a jövőben is.

Közös munkadélutánok

Közös munkadélutánok célja az ünnepi előkészületekben, illetve játékeszközök, dramatikus kellékek, dekorációk készítése közben kellemes hangulatú beszélgetések kialakítása, kapcsolat, illetve bizalom kiépítése.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati, kulturális intézményekkel

Horizontális tanulás: a tanulás olyan módja, ahol a gyakorlatban keletkező tudás partneri cseréje egyenrangú felek közötti elosztása történik.

Célunk, saját pedagógiai rendszerünk folyamatos fejlesztése, a szakmai együttműködés lehetőségeinek felkutatása, intézményi jó gyakorlatok megismerése. Hospitálási rendszer kialakítása, működtetése helyi és az ország más óvodái között.

Ehhez szükség van az igény szerinti konzultációk, továbbképzések, gyakorlati bemutatók megszervezésére.

Felelőse az óvodavezető.

Óvoda- Iskola

Az iskolával való kapcsolattartás célja az óvoda – iskola átmenet megkönnyítése. Az óvodánk közelében működő Általános Iskola testületével, nevelőivel jó a kapcsolatunk. Közösen segítjük az iskolai beilleszkedést, a tapasztalatokat megbeszéljük. A leendő első osztályos tanítók eljönnek az óvodába, betekintést nyernek a mindenkori nagycsoport életébe, ismerkednek leendő tanítványaikkal. A nagycsoportosok ellátogatnak a mindenkori első osztályba óralátogatásra.

Az együttműködés formái

- 5-6-7 éves gyermekek látogatása az iskolában az óvónővel
- Iskolai szervezésű programokon való részvétel a nagycsoportos gyermekekkel
- Egymás munkájának megismerése kölcsönös hospitálással
- Szakmai tapasztalatcsere, a gyermekek fejlődésének nyomon követése.

Óvoda - Pedagógiai szakszolgálatok

Nevelési Tanácsadó, Speciális képességeket vizsgáló Szakértői Bizottságok, a megyei Pedagógiai Intézet, a Kistérségi Szakszolgálat

Óvoda – Fenntartó

Kapcsolatunk egyrészt a közoktatási törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók.

A kapcsolattartás formái

- kölcsönösen tájékoztatjuk egymást az aktuális eseményekről
- megbeszéléseken, testületi üléseken az óvoda vezetője részt vesz
- az óvoda vezetője írásos beszámolókat készít az óvoda működéséről
- az óvónők részt vesznek a közösségi munkákban
- az óvodai rendezvényeket a hivatal dolgozói is látogatják
- óvodai értekezleten esetenként a fenntartó képviselője is részt vesz
- az óvodavezető napi munkakapcsolatban áll a hivatal dolgozóival

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óvoda – Egészségügy

Az egészségügyi szakszolgálatok: gyermekorvos, védőnő, fogorvosok, védőnők, ÁNTSZ dolgozói.

A kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések
- tájékoztató előadások szervezése szülőknek
- évente orvosi vizsgálat minden csoportban
- tanköteles korú gyermekek részére iskola - alkalmassági vizsgálat
- évente fogászati szűrés
- évente hallás-és látásvizsgálat
- korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
- a gyermekek egészségügyi szűrése
- gyermekorvosi-szakorvosi vizsgálat kezdeményezése
- rendszeres védőnői tisztasági vizsgálatok

Óvoda - Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámügy

Gyermekjóléti Szolgálat

Olyan szociális szolgáltatás, amely elősegíti: a gyermek testi és lelki fejlődését; családban történő nevelkedését; a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését; kialakult veszélyeztetettség megszüntetését; a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Az óvodai élet alatt a gyermekek nevelése során felmerülő problémákat speciális szakismeretükkel segítik. A gyermekjóléti szolgálat területi képviselője óvodánkkal rendszeresen tartja a kapcsolatot.

Szükség esetén, a gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel segítik.

Együttműködés a Gyermekjóléti Családsegítő szolgálattal

- A családok szociokulturális háttérének megismerését követően a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés közvetítése
- Szükség esetén esetjelzés
- Eseti támogatás közvetítése
- Adományokra szorulóknak jelzése

Gyámügy

- gyermeki jogok érvényesítése
- családi nevelés segítése

Óvoda – Egyház

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, amely óvodánkban lehetőséget biztosít, speciális szolgáltatások keretében hittan igénybe vételére.

Évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyet. Az együttműködés tartalma

- Heti rendszerességgel hitoktató foglalkozásszervezése az óvodában
- Ünnepek előkészítése, templomban szervezett megfigyelés
- A hitoktató és az egyház vezetőjének részvétele az óvodai rendezvényeken

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Logopédus

Logopédus heti egy alkalommal jár ki óvodánkba.

Feladata: a gyermekek beszéd- és nyelvi fejlettségének és állapotának szűrése; a vizsgálati eredmények alapján a gyermekek logopédiai ellátása, szükség esetén a gyermekek egyéni fejlesztési tervének elkészítése; a fejlesztő beavatkozás dokumentálása; kapcsolattartás a szülővel, a gyermekek pedagógusaival, a gyermekeket kezelő más szakemberekkel.

Óvoda - Közművelődési intézmények

A váci Művelődési Központ által szervezett mesebérlet színházi előadásokra járunk minden nevelési évben. A gyermekek érdeklődését és életkori sajátosságait figyelembe véve kiállítások rendezvényeit látogathatják a gyermekek csoportosan óvodapedagógus vezetésével, vagy egyénileg, szüleikkel. Sajátos lehetőségeiket a szórakozás mellett tudatosan felhasználjuk a nevelőmunkában is.

Ügyelünk arra, hogy a gyermekek pihenése ne sérüljön.

Óvoda külhoni kapcsolatai

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

---

10. FELHASZNÁLT IRODALOM

A kormány 137/2018. (VII.25) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

A közoktatási törvény.

Az óvodai Nevelés Programja. O.P.I. 1989.

Benedek István: Óvodavezetés másképpen. Okker Oktatási Iroda 1996.

Dr. Füle Sándor: A helyi pedagógiai programok kidolgozása. O.O.I. 1996.

Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés. OKKER O.I. 1997.

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan ? Szolnok 1996.

Dr. Szűdi János: Óvoda a közoktatás rendszerében. OKKER O.I. 1997.

Minőség az óvodában

Nagy Jenőné: Óvodatükör

Trencsényi L. – Villányi Györgyné: Minőségbiztosítás az óvodai nevelési programban

Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában

Dr. Balázsne Szűcs Judit: Szabadon, játékosan, örömmel

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai program

Porkolábné dr. Balogh Katalin - dr. Páli Judit - Pintér Éva – Szaitzné Gregorits Anna:
Komplex prevenciós óvodai program

11. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi óvodai nevelési program érvényességi ideje: **2018. szeptember 1-től visszavonásig.**

A helyi óvodai nevelési program felülvizsgálatának és módosításának indokai

Kötelező:

- Jogszabályváltozás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése
- A minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása.

A helyi óvodai nevelési program nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását – a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatásával – kérheti a közalkalmazotti tanács elnöke, mint döntés-előkészítő és érdekegyeztető fórum képviselője.

A helyi óvodai nevelési program nyilvánossága:

Minden csoportban megtalálható.

Egy példány az óvodavezető irodájában.

Egy példány a főbejáratnál lévő szülői faliújságon.

BRUNSZVIK TERÉZ ÓVODA-MINI BÖLCSÖDE HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

---

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A módosított helyi óvodai nevelési programot:

Véleményezte:

.....
Szülői Szervezet Elnöke

Dátum: Vácduka, 2018. 09. 01.

Elfogadta:

.....
A nevelőtestület képviselőjében

Dátum: Vácduka, 2018. 09. 01.

P. H.

Jóváhagyta:

.....
Fenntartó részéről

Dátum: Vácduka, 2018. 09. 01.

P. H.

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, amely tanúsítja, hogy a nevelőtestület elfogadta a módosított Helyi Nevelési Programot. Iktatószám: 124/63/2018
2. A Szülői Szervezet véleményét tartalmazó 124/63/2018. iktatószámú nyilatkozat.
3. Alapító Okirat Határozat kelte: 2018. 08.

Eszenyi-Szabó Marianna

Intézményvezető

P. H.

Vácduka, 2018. 09. 01.